

Samoprocjena stresa roditelja djece u jaslicama

Sviben Korša, Vlatka

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:306106>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-03**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

VLATKA SVIBEN KORŠA
ZAVRŠNI RAD

SAMOPROCJENA STRESA RODITELJA
DJECE U JASLICAMA

Čakovec, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(ČAKOVEC)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnik: Vlatka Sviben Korša

**TEMA ZAVRŠNOG RADA: SAMOPROCJENA STRESA RODITELJA
DJECE U JASLICAMA**

MENTOR: doc. dr. sc. Zlatko Bukvić

Čakovec, rujan 2021.

ZAHVALA

Zahvaljujem svojim roditeljima, suprugu i sinu na strpljenju, pomoći i podršci tijekom studiranja.

Zahvaljujem doc. dr. sc. Zlatku Bukviću koji mi je svojim trudom, vremenom i savjetima pomogao u izradi završnog rada.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. ČIMBENICI POVEZANI SA STRESOM I MANIFESTACIJE	2
2.1. Stresori.....	2
2.2. Reakcije na stres i njegovo manifestiranje	3
3. PROCES PRILAGODBE DJECE NA VRTIĆ I JASLICE	6
4. RODITELJSTVO I STRES RODITELJA	8
5. ISTRAŽIVAČKI DIO.....	10
5.1. Cilj istraživanja	10
5.2. Mjerni instrument.....	10
5.3. Opis uzorka i postupak prikupljanja podataka	10
6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA.....	11
7. ZAKLJUČAK.....	33
8. LITERATURA	34
POPIS GRAFIKONA	36

SAŽETAK

Prema državnom pedagoškom standardu dječji vrtić je ustanova u kojoj se provode organizirani oblici izvanobiteljskog odgojno – obrazovnog rada, njege i skrbi o djeci predškolske dobi. Istraživanja su pokazala da je polazak u jaslice kako za djecu, tako i za roditelje vrlo stresan period u kojem se susreću s mnogobrojnim izazovima. Dijete dolazi iz poznatog roditeljskog okruženja u zajednicu gdje boravi s većim brojem djece u potpuno novoj sredini. Kako bi se ovaj stresan period za roditelje i dijete što više olakšao, bitno je s roditeljima razgovarati i informirati ih o procesu prilagodbe te o općim informacijama o odgojno – obrazovnoj ustanovi. U ovom je periodu roditeljima potrebna potpora, a odgojitelj svoju profesionalnu podršku roditeljima daje kroz razne oblike suradnje kao što su roditeljski sastanci, individualni razgovori i svakodnevna razmjena informacija. Odgojitelj i roditelj na taj način razvijaju partnerski odnos kao temelj daljnje suradnje, te odgojitelj svojim djelovanjem može odgovoriti na roditeljske zahtjeve za podrškom (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić i Glavina, 2018).

Za potrebe ovog rada provedeno je istraživanje putem online anketnog upitnika. Online upitnik se sastoji od 33 pitanja, 6 tematskih cjelina i 2 demografske varijable. Cilj ovog istraživanja je samoprocjena stresa roditelja djece u jaslicama. Rezultati istraživanja pokazuju da je većina roditelja pod blagim stresom, a varijable koje im izazivaju najviše stresa su odvajanje od djeteta, odnos odgojitelja prema djetetu, zdravlje djeteta i odnosi u obitelji. Većina roditelja odgovorila je da se razina stresa s vremenom uglavnom ili smanjila ili da je stres u potpunosti nestao.

Ove informacije veoma su važne kako bi odgojitelji uvidjeli strahove roditelja i kako bi razvili kvalitetnu, otvorenu i obostranu komunikaciju koja je ujedno i ključ uspješne suradnje.

KLJUČNE RIJEČI: prilagodba, jaslice, djeca, roditelji, stres

SUMMARY

The kindergarten is an institution by the governmental pedagogical standard, which contains organized types of extraterrestrial nurtural and educational work for preschool children. Due to all challenges children face, studies show that going to the nursery is a stressful period for parents and children. The children come from a familiar parenting environment into a community where he resides with many children. It is relevant to talk to the parents and inform them about the adjustment process and general information about the educational institution to ease this stressful period for parents and children as much as possible. Through this period, parents need an endorsement, so the educators give them professional support through various forms of cooperation such as parent meetings, individual meetings, and daily information exchange. In this way, the educator and the parent develop a partnership as a basis for further cooperation, and the educator can respond to parental requests for support through their actions (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić and Glavina, 2018).

For this study, I conducted an online poll. The purpose of this research is the self-assessment of parental stress, whose children are in nurseries. The results are showing that most parents are mildly stressed. The variables show that the most stressful things are: separation from children, the relationship between the educator and the child, child healthiness, and the relations inside the family. The online questionnaire consists of 33 questions, six thematic units, and two demographic variables. Most parents answered that the stress level in time was reduced or completely gone.

For the educators could realize the fears a parent has and evolve a quality, open, and mutual communication which is the key to successful cooperation these pieces of information are most important.

KEYWORDS: adjustment, nurtural, children, parents, stress

1. UVOD

Stres je neizbježan dio života i ljudsko funkcioniranje ovisi o tome kako se ljudi s njim nose (Lazarus i Folkman, 2004). Poznato je da stres prate različiti oblici emocionalnih i fizičkih reakcija koje se javljaju u situacijama kada zahtjevi koji su pred nas postavljeni umanjuju ili nadilaze postojeće kapacitete koje imamo na raspolaganju u nekom određenom periodu.

„Naša definicija stresa ističe odnos između osobe i njezina okruženja, koji, s jedne strane, uzima u obzir karakteristike osobe, a s druge strane, prirodu okolinskog događaja“ (Lazarus i Folkman, 2004; str. 21). Stres se može manifestirati kao promjena ponašanja i psihološke reakcije. Najčešći izvor stresa roditelja djece jasličke dobi u početku je sam proces prilagodbe djece na vrtić, a kasnije odvajanje od djeteta, zabrinutost za zdravlje te da li će djetetu biti zadovoljene sve potrebe (Profaca, 2013).

U ovom radu ističe se važnost roditelja i njihove uloge u procesu prilagodbe djece na jaslice te na koji način djeci i roditeljima olakšati međusobno odvajanje u ovom zahtjevnom periodu. S tim je u vezi važno da odgojitelji prepoznaju i razumiju strah i zabrinutost roditelja te uvažavaju roditeljsku percepciju situacije odvajanja. Roditelji često, iako možda toga nisu ni svjesni, prenose svoj strah na dijete što se može negativno odraziti na djetetov proces prilagodbe na jaslice i samim time ga odužiti (Mašković, Sokač, Drožđan i Josić, 2018). Kvalitetnom komunikacijom i savjetima odgojitelji bi trebali pomoći roditeljima da savladaju taj strah.

Osim općih i specifičnih karakteristika stresa i s njim povezanih uzroka, u ovom radu pažnja je usmjerena na roditeljski stres te su predstavljeni rezultati samoprocjene stresa roditelja djece u jaslicama, kako se roditelji nose sa stresom, te što im i u kojoj mjeri stvara osjećaj stresa.

2. ČIMBENICI POVEZANI SA STRESOM I MANIFESTACIJE

Prema Britvić (2010) stresom se definiraju događaji koji ugrožavaju unutarnju ravnotežu svakog pojedinca. Prema intenzitetu kojim stres utječe na pojedinu osobu razlikuju se dva termina stresa, a to su eustres i distres. Eustres predstavlja svakodnevni stres koji je prouzročen događajima kojima smo izloženi, a često i ne razmišljamo o njihovom utjecaju. Eustres može biti prisutan duže ili kraće vrijeme te ga mogu izazvati pozitivni ili negativni događaji. Svakodnevni stresu nama ponekad budi napetost, nervozu i zabrinutost te pobuđuje različite emocionalne, kognitivne i tjelesne reakcije.

Distres ili kriza opisuje se kao efekt neugodnih, negativnih ili pozitivnih događaja koji značajno utječu na naš život te mijenjaju njegove osnovne postavke s kojima se u većini slučajeva teško nosimo (Britvić, 2010). Primjeri negativnih događaja koji mogu izazvati distres su primjerice smrt bliske osobe, gubitak posla, teška bolest, dok su neki primjeri pozitivnih događaja preseljenje, promjena radnog mjesta ili sklapanje bračne zajednice.

Krizna situacija najčešće se manifestira preko tjelesnih simptoma te se pojedinci osjećaju bespomoćno, teško se koncentriraju i ne vide izlaz iz novonastale situacije. Prema John Mason postoje tri ključna čimbenika povezana sa stresom (Lazarus i Folkman, 2004):

- a) UNUTRAŠNJE STANJE ORGANIZMA – stres obuhvaća fiziološke i psihološke reakcije organizma što utječe na funkcioniranje živčanog, endokrinog i imunološkog sustava. Hoće li se stres odraziti pozitivno ili negativno ovisi o načinu na koji osoba doživljava određene situacije s kojima se kroz život susreće.
- b) VANJSKI DOGAĐAJ (STRESOR) – izvor teškoće, ono što uzrokuje stres.
- c) DOŽIVLJAJ KOJI PROIZLAZI IZ MEĐUSOBNOG KONTAKTA IZMEĐU OSOBE I OKOLINE – unutrašnji doživljaj stresa koji dolazi od određene osobe i njenog doživljaja okoline u kojoj živi.

2.1. Stresori

Stresor je izvor naše teškoće koji nas dovodi u stanje stresa. To su događaji koje ne možemo ili mislimo da ne možemo kontrolirati. Stresori mogu biti vanjski – karakteristični za akutna stanja stresa i unutarnji – vezani uz kronična stanja stresa.

Prema Havelka i Krizmanić (1995) stresore možemo podijeliti na fizičke, psihološke, socijalne i duhovne.

- a) Fizički stresori – fizičkim stresorima smatramo razne vanjske ili unutarnje podražaje kao što su primjerice izloženost hladnoći, boli, buci i dr.
- b) Psihološki stresori – psihološkim stresorima smatramo narušene međuljudske odnose, primjerice poremećeni obiteljski odnosi i svađe. Ovi stresori u današnje vrijeme su vrlo česti te narušavaju interpersonalnu ravnotežu.
- c) Socijalni stresori – socijalni stresori su stresori koji pogađaju cijelo društvo. To su primjerice ekonomska kriza, društvene promjene i ratovi koji utječu na veću populaciju.
- d) Duhovni stresori – gubitak ranijih vjerskih ideala i vjere u Boga. Pojedinaac je u dilemi o duhovnim vrijednostima u koje je ranije vjerovao te se propituje da li dobro postupa odbacujući vjerski i moralno uvjetovana ponašanja.

Elliot i Eisdorfer (1982., prema Lazarus i Folkman 2004) predlažu četiri skupine stresora koje se razlikuju po svom trajanju, a to su:

- a) akutni, vremenski ograničeni stresori - npr. skok s padobranom, čekanje na operaciju, susret s opasnom životinjom,
- b) nizovi stresora ili događaja koji se pojavljuju tijekom dužeg vremenskog perioda kao posljedica nekog početnog događaja kao što je gubitak posla, rastava braka ili smrt bliske osobe,
- c) kronični, isprekidani stresori poput konfliktnih posjeta rodbini ili seksualnih teškoća koje se mogu pojaviti jednom tjedno do jednom mjesečno i
- d) kronični stresori kao što su trajni invaliditet, roditeljsko neslaganje, kroničan stres na poslu koji mogu biti izazvani nekim pojedinačnim događajem, a traju dugo vremena.

2.2. Reakcije na stres i njegovo manifestiranje

Postoje različite reakcije na stres zavisno od pojedinca, a javljaju se kao posljedica stresnih događaja. Intenzitet stresne reakcije ovisi o našoj psihološkoj procjeni događaja te uspješnosti mehanizama kojima se suočavamo sa stresom.

Reakcije na stres mogu se podijeliti na (Lazarus i Folkman, 2004):

- a) Promjene ponašanja (bihevioralne manifestacije) – odnose se na vidljivo ponašanje osobe, vrlo teško se mijenjaju jer ih osoba najčešće nije svjesna, primjerice škripanje zubima, pretjerano konzumiranje jela i pića, svađanje i dr. Kod kroničnog stresa mogu se javiti negativni oblici ponašanja kao što su agresija i sklonost ovisnostima.
- b) Psihološke reakcije – dijele se na emocionalne i kognitivne reakcije. Emocionalne reakcije su strah, mržnja, potištenost, tuga, promjene raspoloženja, a kognitivne reakcije su rastresenost, slaba koncentracija i zaboravljivost.

Prema Lacković – Grgin (2004; str.12-13) Cox (1982) predlaže sljedeće modele stresa:

1. Podražajni modeli stresa
2. Reakcijski modeli stresa
3. Kognitivni modeli stresa

Podražajni modeli stresa

Podražajni modeli stresa upravljani su pretežno na opis stresa u terminima značajki podražaja iz okoline. Individualne razlike u doživljavanju stresa važne su s obzirom na činjenicu da se u okviru podražajnih modela stresa preferiraju laboratorijska istraživanja. Primjerice, kod laboratorijski induciranog stresa ostaje otvoreno pitanje da li stres postoji sa stajališta ispitanika ili eksperimentatora (Lacković – Grgin, 2004). Na ovo pitanje istraživači pokušavaju odgovoriti kombinacijom laboratorijskih i prirodnih eksperimenata na način da se dobiveni rezultati provjere u realnim životnim situacijama.

Prema Lacković – Grgin (2004; str.14) Holt (1982) stresore u radu razmatra s objektivnog i subjektivnog stajališta. Objektivno stajalište obuhvaća stresore koji se odnose na fizička obilježja radne okoline (npr. prejak buka, vlažnost), vremenska obilježja rada (npr. kratki rokovi, hitnost, mijenjanje trajanja rada), administrativno – organizacijska obilježja rada (npr. loše plaće, monotonija, neracionalnost), promjene radnog mjesta (npr. smjenski rad, gubitak posla).

Subjektivno definiran stres u radu odnosi se na radne uloge (npr. nejasni zahtjevi, konflikti uloga odgovornosti za druge ljude i stvari), interpersonalne odnose (npr. izolacija, konflikti s kolegama s posla, nedovoljna pomoć drugih). U istraživanjima stresnih podražaja vrlo je značajno pitanje njihove učestalosti, odnosno njihovo ponavljanje. Novija istraživanja

napuštaju paradigmu podražajnih modela jer ona postaju preuskim okvirom za odgovore na složenija pitanja.

Reakcijski modeli stresa

U reakcijskim modelima stres je tretiran kao zavisna varijabla operacionalizirana u vidu pojedinačnih reakcija. Navedene reakcije su fiziološke ili psihološke pa se u okviru ovih modela govori o fiziološkom i psihološkom stresu. Reakcijski modeli stresa, kao i podražajni ne bave se istraživanjima središnjih mehanizama stresa.

Reakcije na stres kreću se od malih bioloških promjena u organizmu do dramatičnih kliničkih simptoma i stanja. Prema Lacković – Grgin (2004; str.18) Setterlind i Larrison 1995. godine identificirali su sljedeće skupine reakcija na stres: tjelesne, emocionalne, kognitivne, ponašajne i izgaranje. U skupini tjelesnih reakcija razlikuju se termini poremećaj i bolest. U poremećaj spadaju visoki krvni tlak, povišen kolesterol, povećan šećer u krvi, ali i tegobe kao što su grčevi u želucu i glavobolje. U bolesti svrstavaju se srčani infarkt, dijabetes, artritis i čir na želucu. Emocionalne reakcije su primjerice strah, ljutnja, ali i stanja kao što su anksioznost i depresivnost. Kognitivne reakcije na stres su teškoće koncentracije te zadržavanje i procesiranje informacija. U ponašajne reakcije ubrajaju se primjerice alkoholizam, agresivno ponašanje, delikvencija, suicid, bijeg iz sredine. Izgaranje smatra se dramatičnom reakcijom na stres koja se općenito veže s izuzetno stresnim profesijama. Izgaranje se opisuje kao otuđenje od sebe i drugih (Lacković- Grgin, 2004).

Kognitivni modeli stresa

Kognitivni modeli stresa usmjereni su na procese interakcije osobe s njenom okolinom u stresnim situacijama (Lacković – Grgin, 2004). Važnost kognitivne teorije stresa objašnjava Lazarusova teorija stresa koji je već 1966. godine naglašavao da psihološki stres predstavlja neku vrstu odnosa između okoline i osobe te postupno oblikuje svoj transakcijski model stresa. Prema transakcijskom modelu stresa postoji prijetnja dobrom stanju i posljedični stres je rezultat interakcije okoline i osobe. Individualni faktori u interakciji su sa stresorima, kognitivnom procjenom i ishodima pritiska. Kognitivnu procjenu dijeli se na primarnu i sekundarnu. Primarna procjena je procjena samog stresora. Lazarus ovu procjenu dijeli u tri kategorije: prijetnju, štetu i izazov. Prijetnja je anticipacija štete, a šteta je već doživljeni

gubitak. Izazov je procjena mogućnosti kontrole ishoda, a takva procjena ako je realna ohrabruje osobu i pojednostavljuje način suočavanja, a ako je nerealna onda postaje složenije. Sekundarna procjena je procjena mogućnosti suočavanja. Osoba pri sekundarnoj procjeni u obzir uzima faktore okoline (npr. prirodu izvora opasnosti) i osobne faktore (npr. vrijednosti, samopoštovanje i dr.).

3. PROCES PRILAGODBE DJECE NA VRTIĆ I JASLICE

Rani i predškolski odgoj u Republici Hrvatskoj sastavni je dio sustava odgoja i obrazovanja i skrbi o djeci te samim time čini početnu razinu odgojno – obrazovnog sustava. Rani i predškolski odgoj nije obavezan za djecu predškolske dobi, osim programa predškole. Dobne skupine djece u vrtiću su: mlađa jaslička skupina (1 – 2 godine), starija jaslička skupina (2 – 3 godine), mlađa vrtićka (3 – 4 godine), srednja vrtićka (4 – 5 godina) i starija vrtićka skupina (5 – 6 godina). U pojedinim vrtićima djeca su smještena u mješovite odgojne skupine. Jaslice su naziv za skupinu djece dojenačke dobi koja dio dana, sukladno radnom – vremenu roditelja provode u odgojno – obrazovnoj ustanovi pod nadzorom odgojitelja.

Mala djeca na osnovu vlastitog iskustva i interakcije sa svijetom koji ih okružuje stvaraju vlastito znanje i iskustvo koje kvalitetno okruženje u jaslicama dodatno potiče. Kako bi djeci osigurali kvalitetno i poticajno okruženje treba na odgovarajući način organizirati prostor jasličke skupine sukladno dobi i interesima djece. Jaslički kontekst mora organizacijom prostora i svojim sadržajem poticati razvoj svakog povjerenog mu djeteta što se najbolje može činiti istraživanjem, upoznavanjem vlastitih dijelova tijela i manipuliranjem predmetima.

Polazak djeteta u jaslice velika je promjena za dijete, ali i za roditelje. Većini djece to je prvo odvajanje na duži vremenski period od roditelja. „Razdoblje prilagodbe je izazovno i zahtjevno za sve sudionike: dijete, roditelja, ali i odgojitelja, te mu treba pristupiti odgovorno, poslušati iskustva stručnjaka i vjerovati im“ (Mašković i sur., 2018; str.26). U razdoblju prilagodbe kod roditelja često se javlja strah i briga što se često zna odraziti na dijete i time se otežava prilagodba od samog početka.

„Prilagodba (adaptacija) je razdoblje navikavanja na vrtić koje može pratiti djetetovo protivljenje napuštanju kuće, pobuna protiv zahtjeva vrtića, što se očituje ili u plaču i

agresivnim radnjama, ili u povlačenju u sebe i odbijanje komunikacije s osobljem vrtića“ (Žažigina, 2010; str.190).

Prilagodbu dijelimo na (Mapilele, 2014):

- laku prilagodbu – tijekom 10 do 15 dana boravka u vrtiću reakcije i promjene se normaliziraju,
- srednje tešku prilagodbu – unutar 30 dana stabiliziraju se promjene u ponašanju,
- tešku prilagodbu – promjene i poremećaji u ponašanju traju 2 do 6 mjeseci, često prisutno više nepovoljnih faktora koji produžuju tijek prilagodbe (razne bolesti i dr.).

Većina djece reagira burno na početku prilagodbe što i nije neobično jer iz zaštićenog svijeta u kojem se o njemu brinu roditelji i uža obitelj, ulazi u novi svijet gdje vladaju nova pravila i dijeli se pažnja jednako kao i igračke te djeca ne mogu u početku to shvatiti i prihvatiti. Djeci je potrebno neko određeno vrijeme da postanu svjesna činjenice da kada ih roditelji ostave u vrtiću, da će se nakon nekog određenog vremena vratiti. Kod neke djece prilikom dolaska kući iz jaslica može se javiti ljutnja kao posljedica roditeljskog ostavljanja u jaslicama.

U ovom periodu često se javlja separacijska anksioznost. „Separacijska anksioznost je strah od odvajanja od emocionalno bliskih osoba koja se očituje uznemirenošću i negodovanjem djeteta“ (Mašković i sur., 2018; str.32). Duljina trajanja separacijske anksioznosti ovisi o načinu na koje roditelj reagira i odgovara na djetetov strah, ali i osobinama ličnosti djeteta.

Reakcije mogu biti (Mašković i sur., 2018):

1. EMOCIONALNE – manifestirane na primjer kroz plač, razdražljivost, nezadovoljstvo, ljutnju.

Djeca jasličkih skupina ponekad u potpunosti odbijaju utjehu odgojitelja, a ponekad su u potpunosti orijentirani na njega. Neka djeca reagiraju odbijanjem hrane, pića, kratkim i isprekidanim snom te se ponekad događa i regresija u ponašanju (djeca ponovno traže pelene, dude i dr.). Poneka djeca u početku prilagodbe ulaze veselo i spremno u sobu, a počinju negodovati tek kada shvate da u vrtić dolaze svakodnevno.

2. TJELESNE – manifestirane kroz povraćanje, glavobolja, bolovi u trbuhu.

Ovi simptomi su rezultat reakcije na prilagodbu i kada se u dogovoru između roditelja i odgojitelja pravilno reagira simptomi brzo prolaze.

Sve reakcije su prolazne te s vremenom se smiruju i gotovo sva djeca se uspješno prilagode. „Primarna zadaća procesa prilagodbe je uspostavljanje socio – emocionalne veze između djeteta i odgojitelja uz uspostavljanje osjećaja sigurnosti, prihvaćenosti i povjerenja“ (Mašković i sur., 2018, str. 37). Znak da je prilagodba završila je opušten i veseo ulazak djeteta u skupinu, veselje prilikom susreta s odgojiteljicama i drugom djecom.

4. RODITELJSTVO I STRES RODITELJA

„Roditeljstvo nije samo biološka datost nego socijalna konstrukcija, proces i osobno kreirana uloga“ (Višnjić Jevtić i sur., 2018; str.23). Roditeljstvo je odgovorna uloga koja uključuje zadovoljenje djetetovih osnovnih potreba kao što su hrana, fizička sigurnost te emocionalne potrebe. Većinom, roditeljstvo uvjetuje redefiniranje osobnih ciljeva i vrijednosti te postizanje emocionalne veze s djecom. Prema obiteljskom zakonu skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja u svrhu zaštite djetetovih osobnih prava i dobrobiti. Roditelji su dužni skrbiti se o zdravlju djeteta i odgajati ga kao slobodnu, moralnu, osjećajnu i odgovornu osobu.

Četiri su tipa roditeljskog stila odgoja: autoritativni, autoritarni, permisivni i indiferentni odgojni stil (Maccoby i Martin, 1983; prema Brajša – Žganec, 2003).

- a) **AUTORITATIVNI/ DEMOKRATIČNI ODGOJNI STIL** – podrazumijeva visoku, ali ne i ekstremnu kontrolu, usmjerenost i emocionalnu povezanost. Granice su jasno postavljene, a djeca aktivno sudjeluju u dogovaranju i odlučivanju.
- b) **AUTORITARNI ODGOJNI STIL** – odgojni stil u kojem roditelji postavljaju velika očekivanja i zahtjeve pred dijete provodeći strogi nadzor i kontrolu. Djeca odgajana ovim stilom često su nesigurna, povučena, nepovjerljiva te stalno zabrinuta da li će udovoljiti roditelju.
- c) **PERMISIVNI/ POPUSTLJIVI ODGOJNI STIL** – ovaj odgojni stil podrazumijeva emocionalnu toplinu, ali i slabu kontrolu. Dakle, roditelji imaju slabu kontrolu bez postavljanja granica nad djetetovim ponašanjem, te su takva djeca često nesigurna i nesnalažljiva, sklona agresivnosti kada se susretnu s ograničenjima te su često slabe samokontrole.
- d) **INDIFERENTNI/ ZANEMARUJUĆI ODGOJNI STIL** – podrazumijeva slabu kontrolu uz emocionalnu hladnoću roditelja. Roditelji djetetu ne postavljaju granice i

nemaju kontrolu nad njegovim ponašanjem. Djeca su emocionalno hladna, niskog samopoštovanja te sklona delikventnim oblicima ponašanja. Svaki od navedenih odgojnih stilova na drugačiji način utječe na razvoj ličnosti djeteta.

Roditeljski stres opisuje se kao uznemirujući osjećaj prema sebi i djetetu te tu nelagodu roditelji često pripisuju zahtjevima roditeljstva (Profaca, 2013). Roditeljstvo je stresnije za roditelje koji imaju manje znanja te se samim time vide manje kompetentnima za roditeljsku ulogu, imaju manje emocionalne podrške u životu, ali i kada dijete ima određene zdravstvene ili ponašajne teškoće. Roditeljski stres danas se smatra normalnom pojavom i javlja se u svakodnevnom teškoćama roditeljstva. Roditelji koji su pod intenzivnijim roditeljskim stresom češće svoju djecu opažaju negativno (Profaca, 2013). Takvi roditelji skloniji su neadekvatnim roditeljskim postupcima koji su kasnije povezani s teškoćama kod djece. Prema Profaca (2013) izvori stresa odnose se na nekoliko aspekata roditeljstva kao što su stres povezan s karakteristikama djeteta u koje ubrajamo zahtjevnost djeteta, zdravlje, adaptiranost i neispunjena očekivanja od djeteta. Sljedeće je stres koji prati interakciju roditelja i djeteta u koji ubrajamo vezanost za dijete, komunikaciju s djetetom i discipliniranje djeteta. Iduće je stres koji se odnosi na karakteristike roditelja i njihovu socijalnu mrežu u koju ubrajamo nedostatak podrške, materijalnu situaciju, odnose u obitelji i ograničenja roditeljske uloge. Brojna istraživanja pokazala su da je većina majki i očeva pod blagim stresom. Roditeljima koji su pod stresom treba vrijeme, podrška, razumijevanje i pomoć drugih. Britvić (2010) tvrdi da zahvaljujući emocionalnoj toplini, brizi, zaštićenosti i osjećaju sigurnosti u zdravim obiteljima oporavljanje od stresa nastupa spontano. Stresne situacije roditelji mogu iskoristiti za poticanje vlastite kreativnosti, mogu primijeniti metode opuštanja i relaksacije te ukoliko je potrebno potražiti pomoć bliskih osoba ili stručnjaka.

5. ISTRAŽIVAČKI DIO

5.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je istražiti kako roditelji djece jasličke dobi samoprocjenjuju razinu stresa prilikom polaska djeteta u odgojno – obrazovnu ustanovu te smanjuje li se razina stresa s vremenom. Namjera je utvrditi koliko je roditeljima stresan polazak djeteta u jasličke skupine te s kojim strahovima se susreću i koje situacije im izazivaju stres.

5.2. Mjerni instrument

Istraživanje je za potrebe ovog rada provedeno u obliku online anketnog upitnika. Anketni upitnik bio je namijenjen roditeljima djece jasličke dobi koja pohađaju odgojno – obrazovnu ustanovu i sastojao se od 33 pitanja. Od ukupno 33 pitanja, 2 su oformljena da se odgovara potvrdno/ niječno, uz 11 pitanja postavljena je skala likertovog tipa od 5 stupnjeva, 14 pitanja otvorenog tipa, zatvorenog tipa su 4 pitanja, a kombiniranog tipa su 2 pitanja.

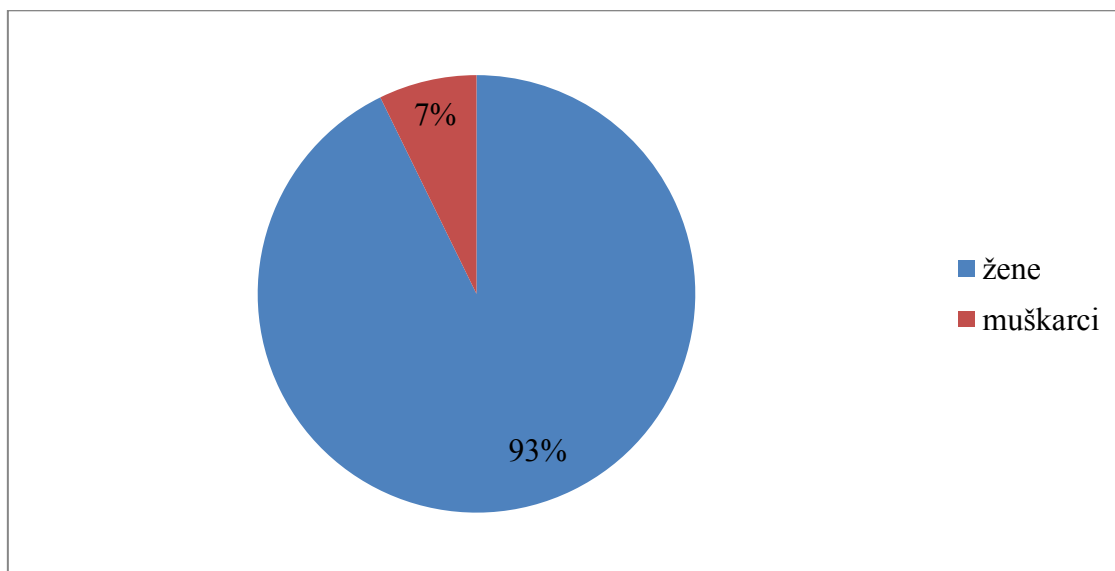
5.3. Opis uzorka i postupak prikupljanja podataka

U istraživanju je sudjelovalo 69 roditelja. Upitnik je distribuiran putem društvenih mreža jer se taj način pokazao kao najbrži i najjednostavniji. Prednost ovakvog načina dijeljenja anketnog upitnika je da ga ispitanici u bilo koje vrijeme i potpuno anonimno mogu ispuniti. Upitnik je u potpunosti anoniman, a dobiveni rezultati korišteni su samo za potrebe izrade ovog rada.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

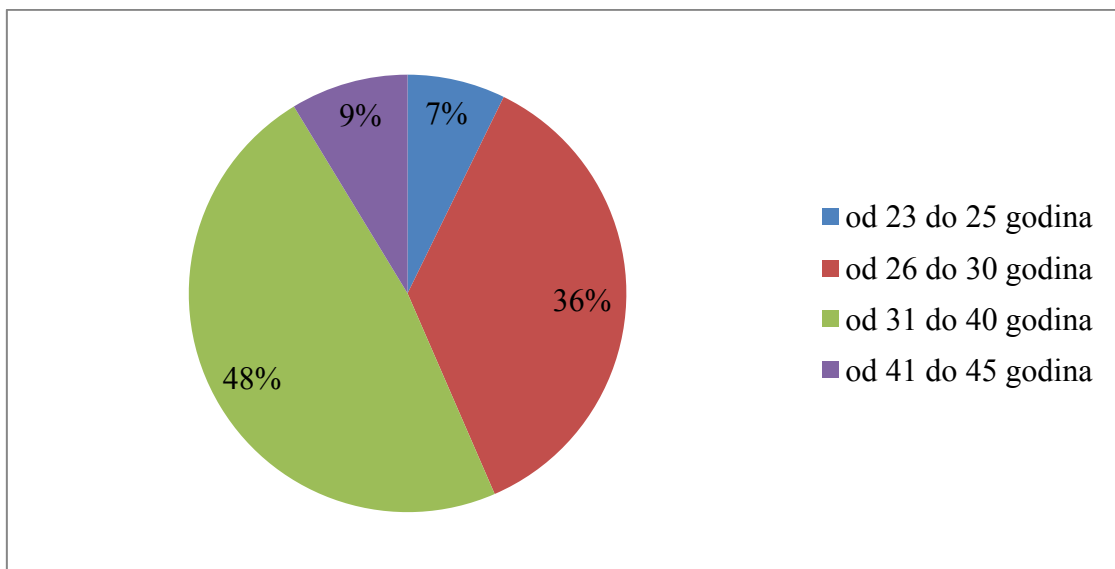
Provedeno je prigodno istraživanje na temu samoprocjene stresa roditelja djece u jaslicama u kojem je sudjelovalo 69 ispitanika. Djeca svih ispitanika pohađaju odgojno – obrazovnu ustanovu.

Grafikon 1. Raspodjela ispitanika prema spolu

Od ukupnog broja ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju 64 (93%) ispitanika su ženskog spola, a 5 (7%) ispitanika su muškog spola.

Grafikon 2. Raspodjela ispitanika prema dobnim skupinama

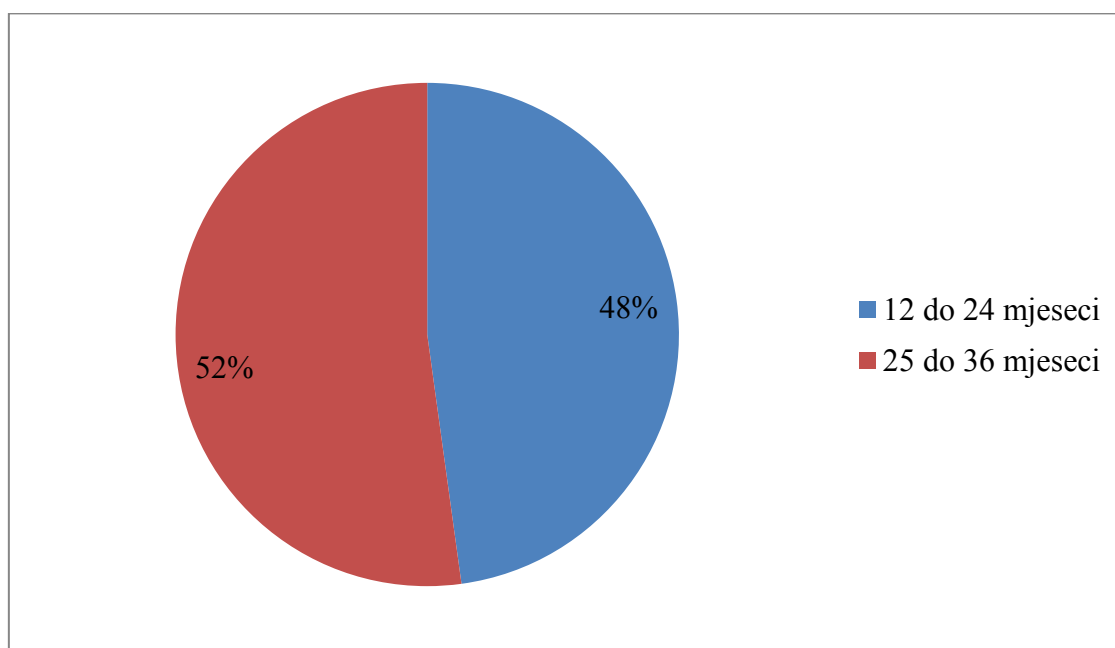
U najmlađoj dobnj skupini od 23 do 25 godina starosti ima 5 (7%) ispitanika, u dobi od 26 do 30 godina je 25 (36%) ispitanika, u dobi od 31 do 40 godina je 33 (48%) ispitanika, a u

dobi od 41 do 45 je 6 (9%) ispitanika. Od ukupnog broja ispitanika (69), njih 16% (N=11) nikada nije ostavljalo dijete na čuvanju, 46% (N=36) ispitanika rijetko je ostavljalo, 35% (N=24) ispitanika često, a 3% (N=2) ispitanika svakodnevno su ostavljala dijete na čuvanju. Na taj način dijete se barem na kratko vrijeme odvojilo od roditelja te dobilo predodžbu da će se roditelj nakon nekog vremena vratiti po njega.

Na pitanje o procjeni zadovoljenja potreba djece, gotovo svi roditelji s udjelom od 96% (N=66) uglavnom se slažu da dijete u jaslicama ima zadovoljene sve potrebe, a 3% (N=2) ispitanika nisu sigurni.

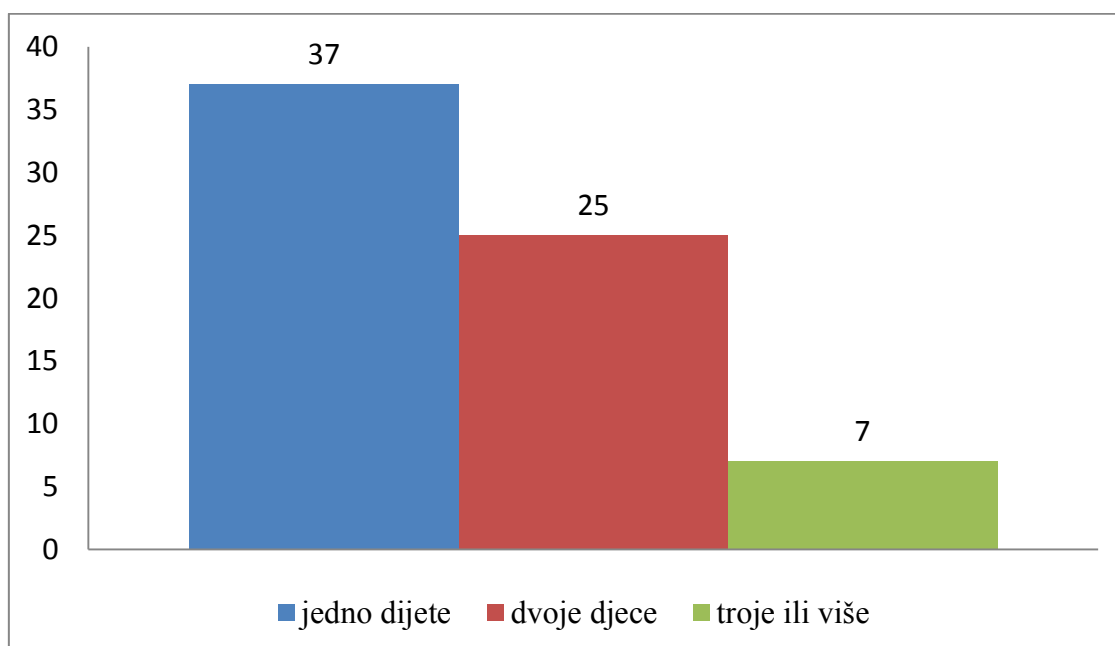
U većini slučajeva razina stresa kod roditelja s vremenom se smanjuje, a što potvrđuje 57% (N=39) ispitanika koji su odgovorili da se uglavnom smanjila, 35% (N=24) ispitanika odgovorila su da se razina stresa u potpunosti smanjila, te 1% (N=1) ispitanika odgovorilo je da se razina stresa smanjila s vremenom.

Grafikon 3. Raspodjela prema dobi djeteta

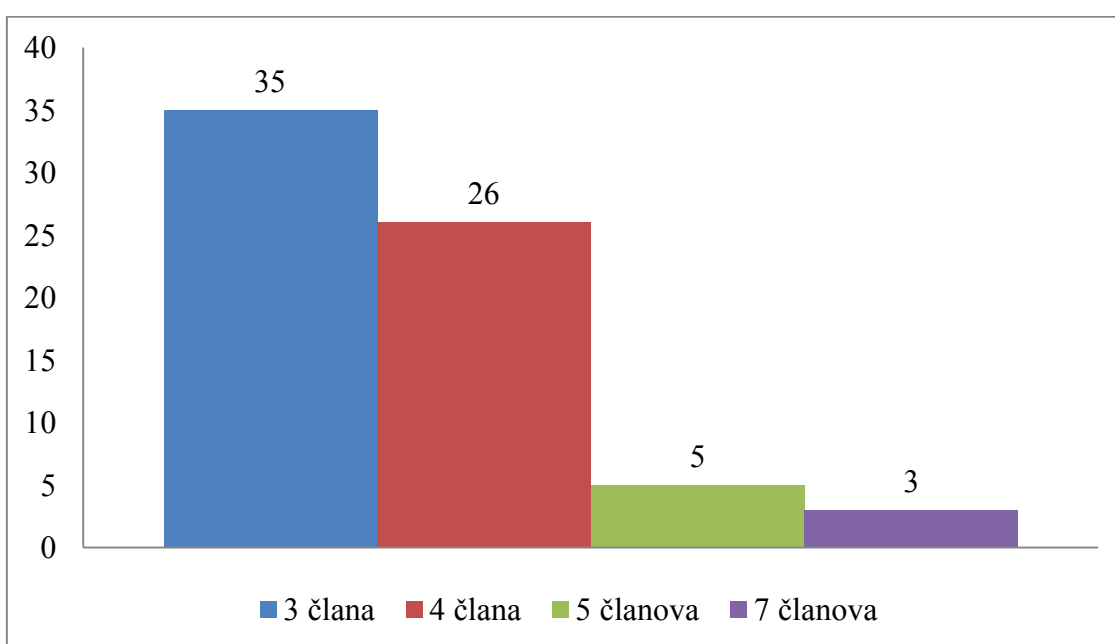
Ispitanici u ovom pitanju upitani su o dobi svog djeteta izraženoj u mjesecima. 33(48%) ispitanika odgovorilo je da ima djecu u dobi od 12 do 24 mjeseca, a 36 (52%) ispitanika odgovorilo je da imaju djecu u dobi od 24 do 36 mjeseci.

Grafikon 4. Raspodjela prema broju djece u obitelji

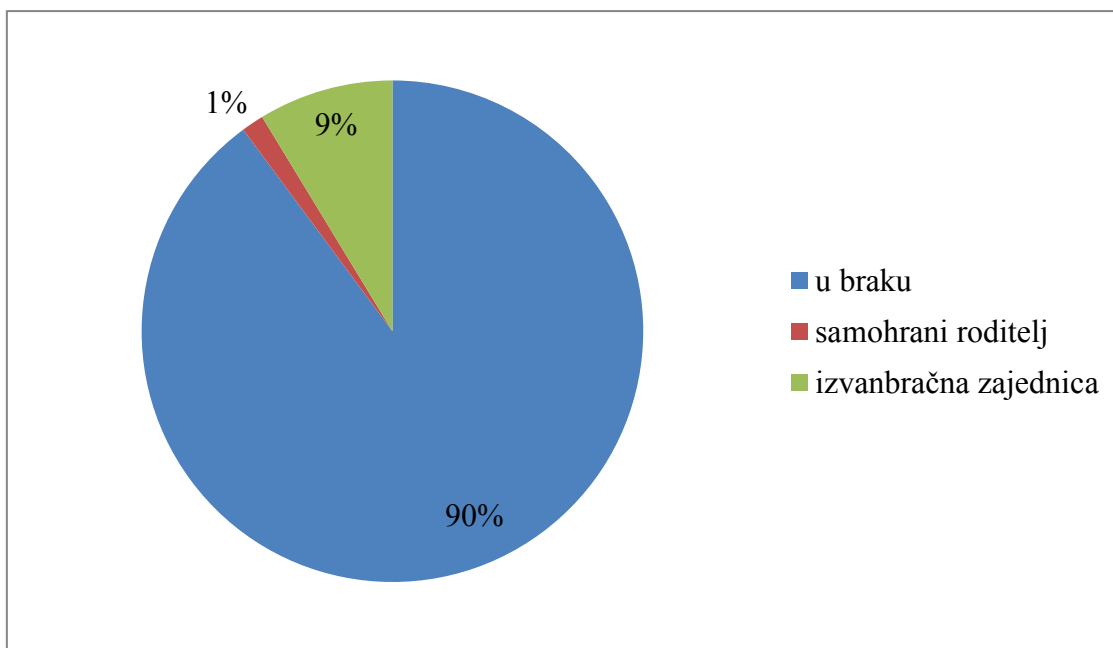
Više od polovice ispitanika u ovom istraživanju ima samo jedno dijete, odnosno njih 37 (54%). Dvoje djece ima 25 (36%) ispitanika, a troje ili više ima 7 (10%) ispitanika. Prema istraživanju Crnković – Pozaić (1999) najbrojnije su obitelji s jednim djetetom što se pokazalo i u ovome istraživanju. Iako je između istraživanja preko dvadeset godina razlike stvari se nisu promijenile te je i dalje najmanji broj obitelji koje imaju troje ili više djece, a najviše obitelji s jednim djetetom.

Grafikon 5. Raspodjela prema broju članova obitelji

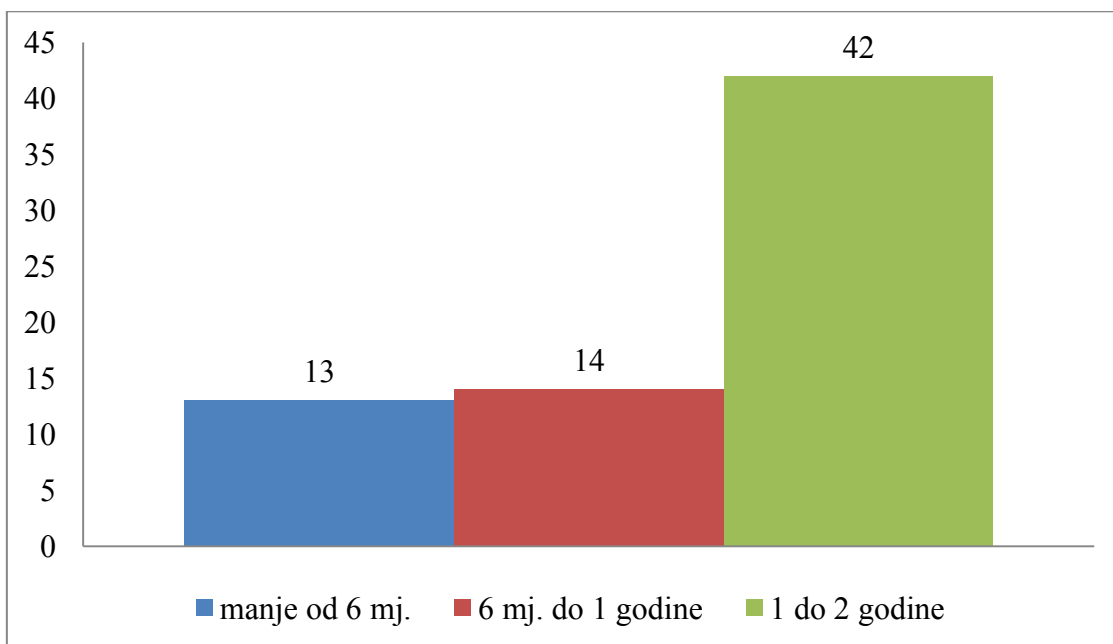
U obitelji od tri člana živi 35 (51%) ispitanika, od četiri člana 26 (38%) ispitanika, 5 (7%) ispitanika ima obitelj od 5 članova i 3 (4%) ispitanika ima obitelj koja ima 7 članova.

Grafikon 6. Raspodjela prema bračnom/ obiteljskom statusu

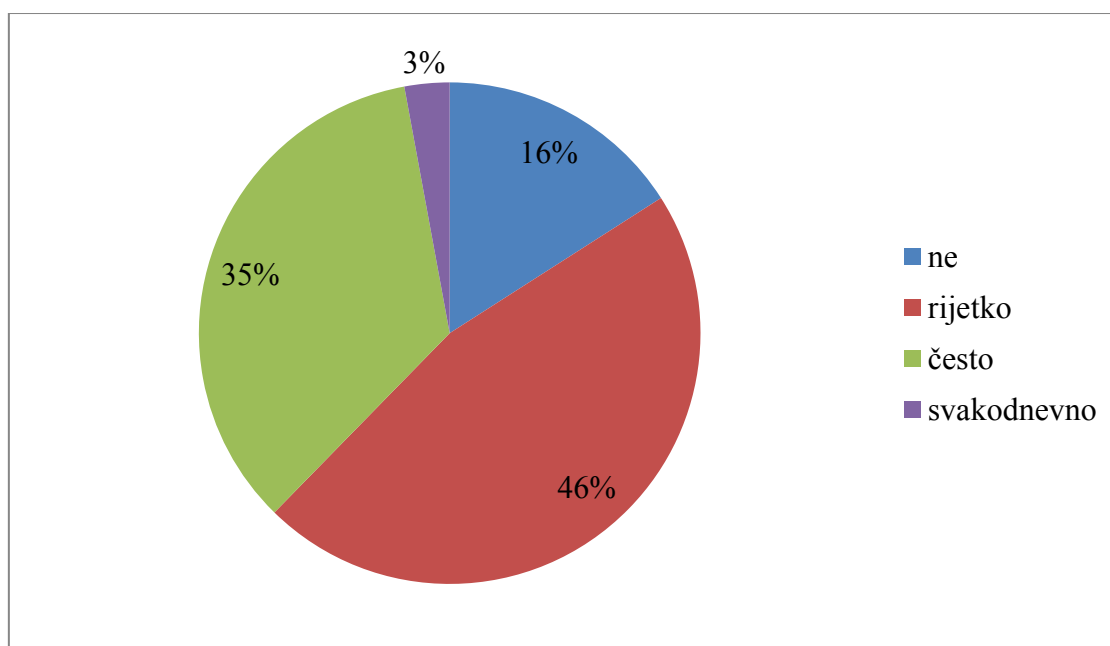
U bračnoj zajednici živi 62 (90%) ispitanika, zatim 6 (9%) ih se izjasnilo da su u izvanbračnoj zajednici, a 1 (1%) ispitanik izjasnio se da je samohrani roditelj.

Grafikon 7. Raspodjela duljine pohađanja jaslica

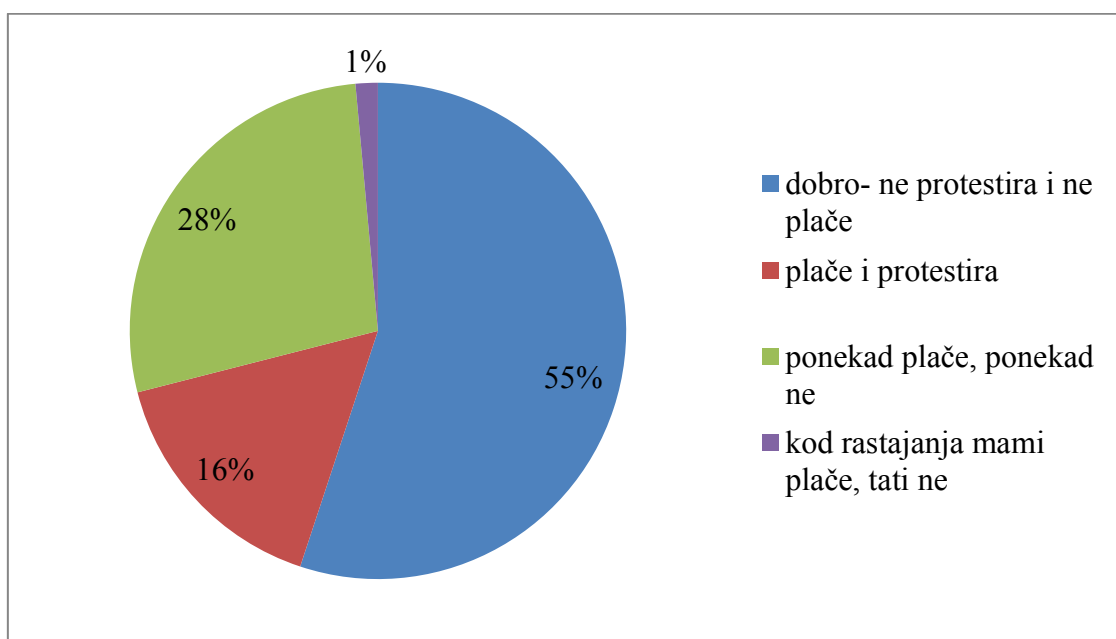
Od ukupnog broja roditelja koji su sudjelovali u istraživanju 13 (19%) ih je odgovorilo da djeca pohađaju jaslice manje od 6 mjeseci, 14 (20%) ih je odgovorilo da pohađaju između 6 mjeseci i godine dana te 42 (61%) roditelja odgovorila su da djeca pohađaju kolektiv između jedne i dvije godine.

Grafikon 8. Raspodjela odvajanja djeteta od roditelja prije polaska u jaslice

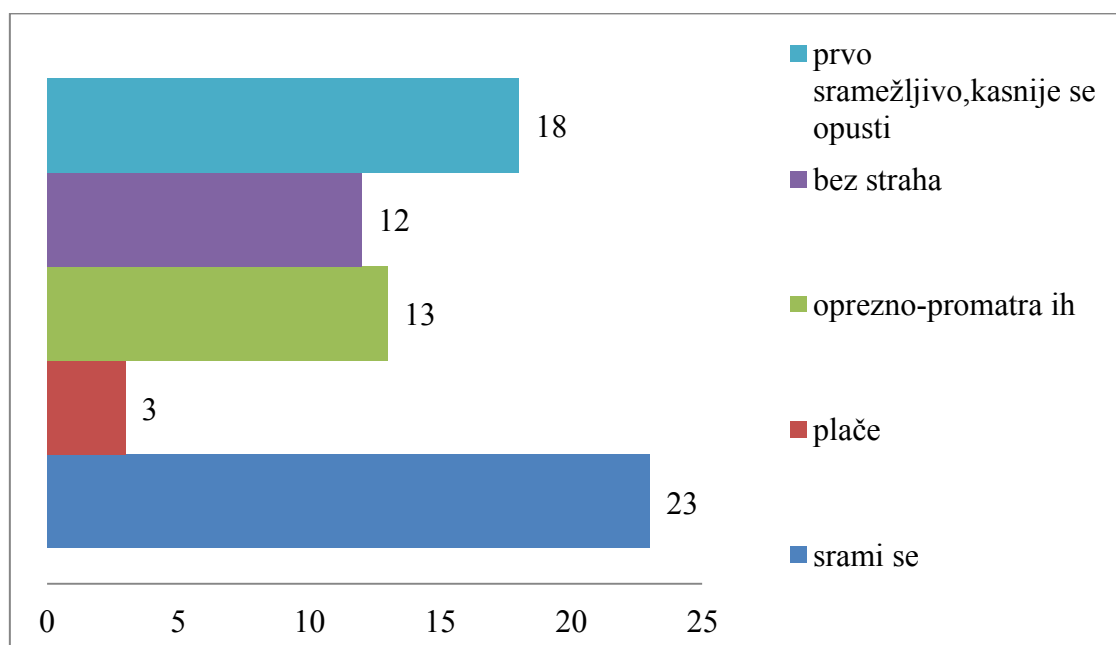
Svoju djecu nikada nije na čuvanju ostavilo 11 (16%) ispitanika, rijetko je to činilo 32 (46%) ispitanika, često je na čuvanju djecu ostavljalo 24 (35%) ispitanika, a 2 (3%) ispitanika svakodnevno su ostavljala svoju djecu na čuvanju. Buršić (2019) smatra da će djeca lakše proći kroz proces prilagodbe ukoliko je već prije bilo odvojeno od roditelja u smislu čuvanja kod bake i djeda ili ostalih članova obitelji.

Grafikon 9. Raspodjela reagiranja djeteta na odvajanje od roditelja

Od 38 (55%) ispitanika djeca dobro reagiraju na odvajanje, 11 (16%) ispitanika odgovorilo je da djeca plaču i protestiraju, 19 (28%) ispitanika odgovorilo je da djeca ponekad plaču, a ponekad ne, te 1 (1%) ispitanik odgovorio je da dijete plače kod rastajanja samo majci.

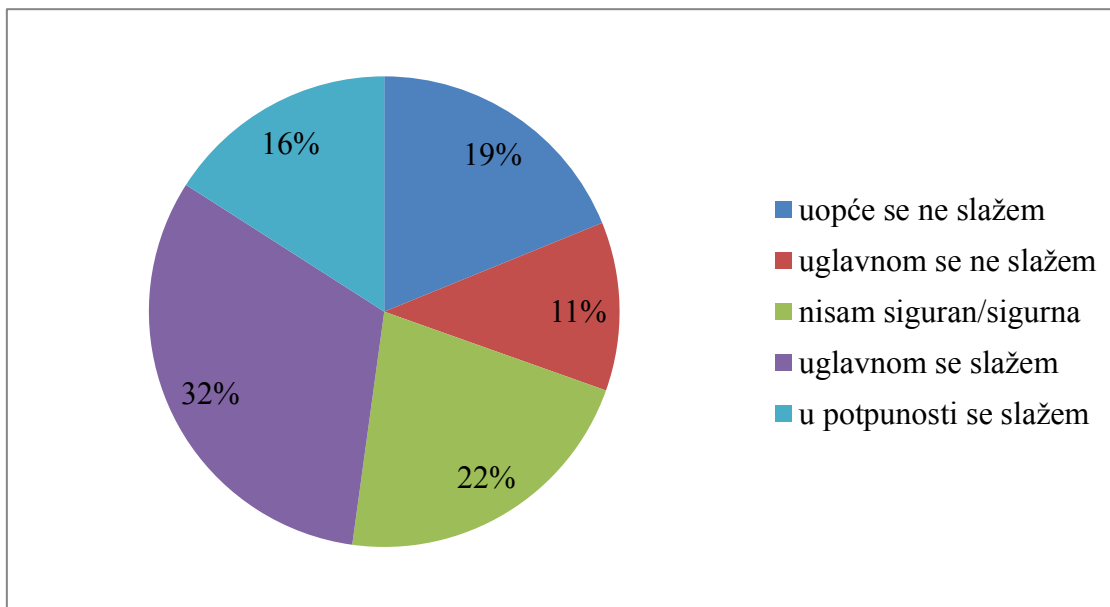
Grafikon 10. Raspodjela reagiranja djeteta na nepoznate osobe

Prilikom kontakta s nepoznatom osobom srami se 23 (33%) djece ispitanika, 3 (4%) ispitanika odgovorila su da njihovo dijete plače, 13 (19%) ispitanika smatra da je njihovo dijete vrlo oprezno u kontaktu s nepoznatim osobama i da ih promatraju, 12 (17%) ispitanika

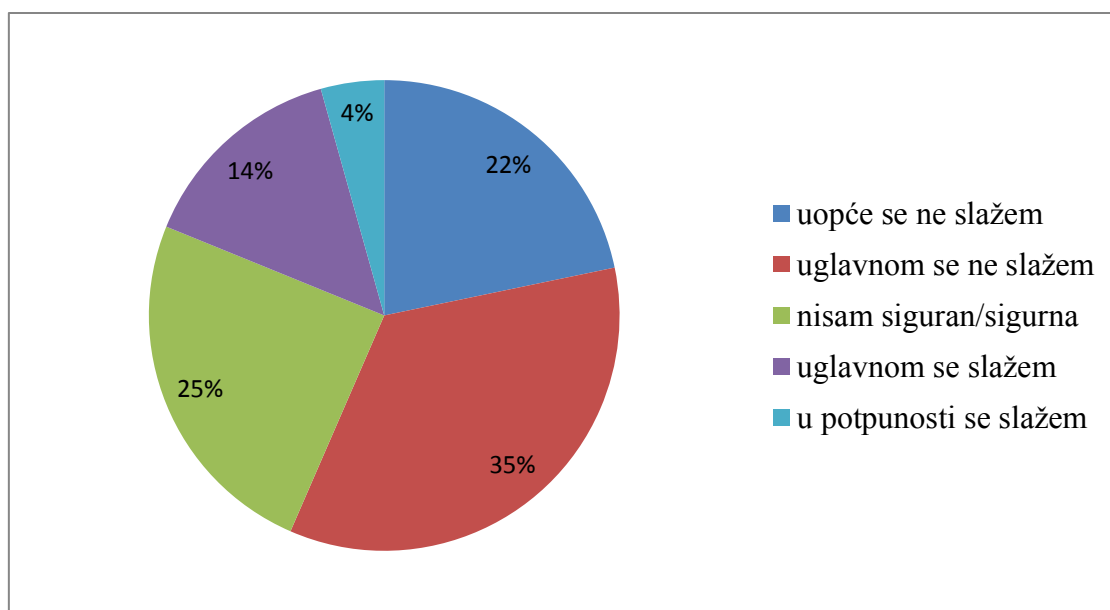
smatra da se njihovo dijete ne srami i ne pokazuje strah, a 18 (26%) ispitanika svoje dijete procjenjuje prvo sramežljivo u kontaktu s nepoznatim osobama, a kasnije opušteno.

Grafikon 11. Za svoje dijete bojim se više od supružnika

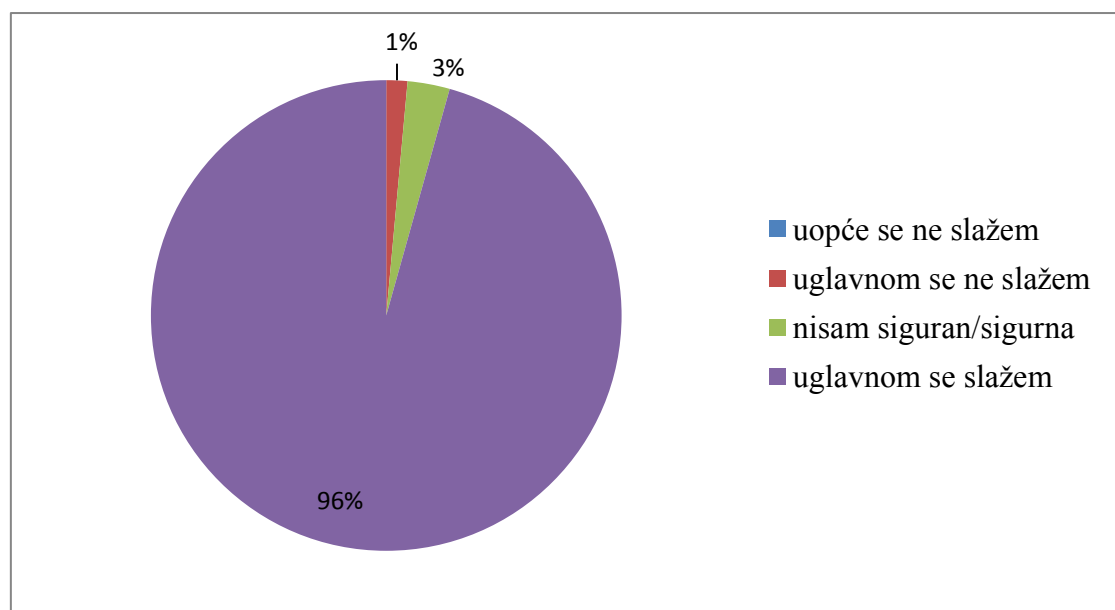
Ponekad i samo roditeljstvo i izazovi koji se uz njega vežu često znaju biti stresni. Za svoje dijete se više od supružnika/partnera uglavnom više boji 22 (32%) ispitanika, a potpuno 11 (16%) ispitanika.

Grafikon 12. Strah i zabrinutost prenosi se s roditelja na dijete

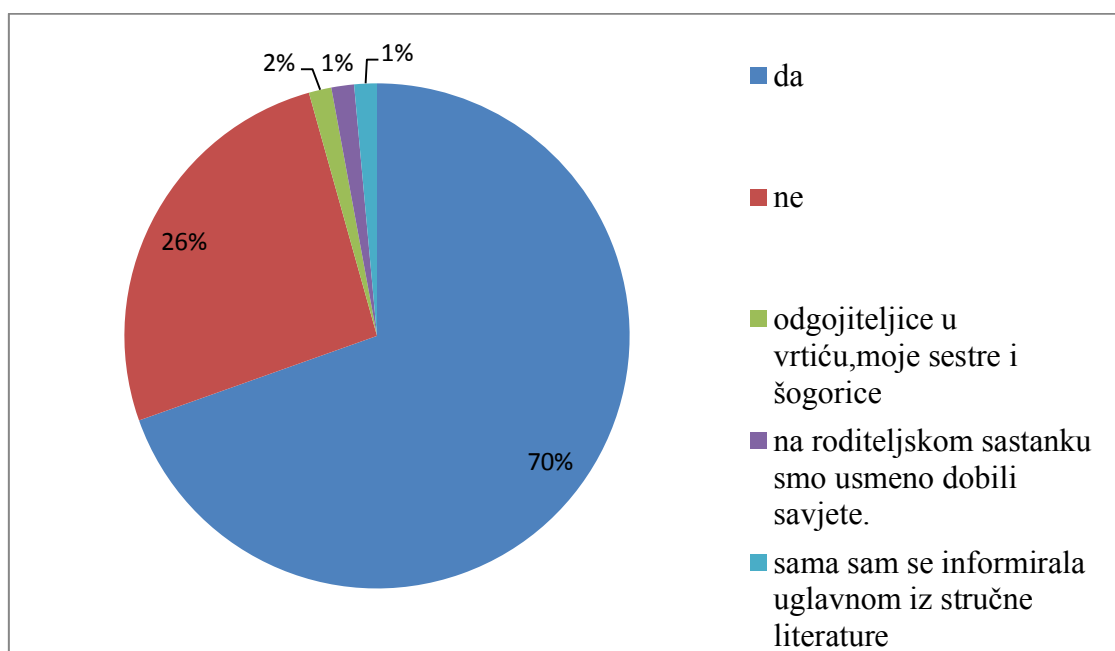
Da svoj strah i zabrinutost prenose na dijete uglavnom smatra 10 (14%), a potpuno misli 3 (4%) ispitanika. Sveukupno uglavnom i potpuno se s tim ne slaže 39 (57%) ispitanika. Između obitelji i stresnih događaja dvosmjerna je veza, a neovisno o tome jesu li događaji proizašli iz vanjskog ili unutarnjeg okruženja, a oni snažno utječu na pojedinca, a jednako tako i na cijelu obitelj (Britvić, 2010). Iz ove tvrdnje proizlazi činjenica da roditelji, iako vrlo često nisu svjesni toga, svoj strah i osjećaje prenose na djecu i ljude u svom okruženju. Buršić (2019) u svom istraživanju potvrdila je navode da dijete može prepoznati strah i nelagodu roditelja prilikom rastanka u vrtiću. Većina roditelja u navedenom istraživanju složila se s tom tvrdnjom. U ovom istraživanju većina roditelja uopće se na slaže ili uglavnom se ne slaže s tvrdnjom da svoj strah prenose na dijete. Zato je vrlo važno na prilagodbu djeteta gledati s pozitivne strane kao priliku da se dijete druži s vršnjacima, uči nove stvari i razvija samostalnost.

Grafikon 13. Zadovoljene potrebe djeteta u vrtiću

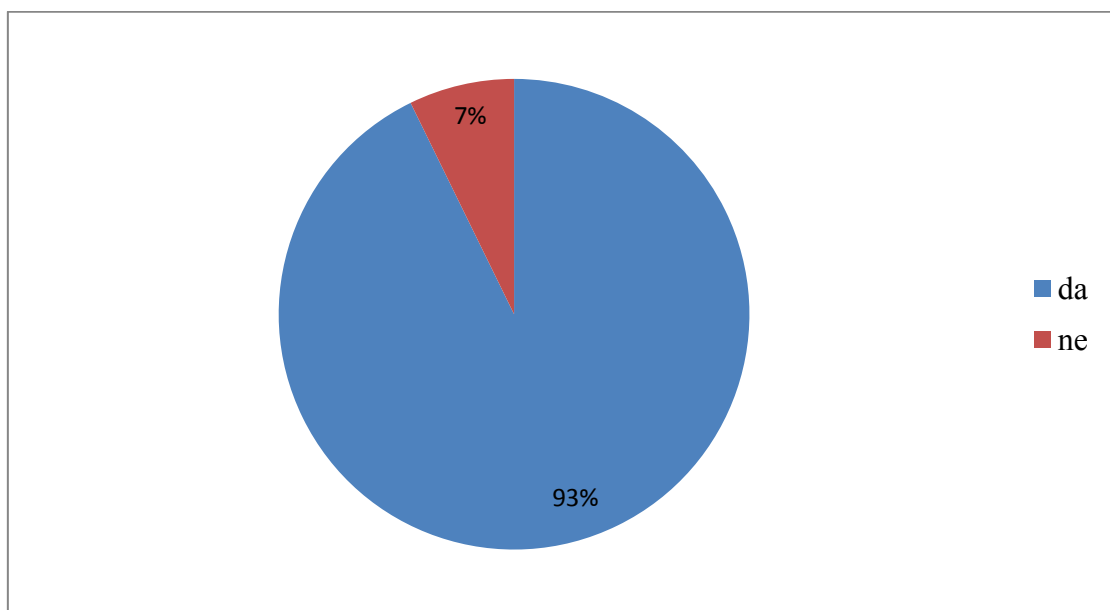
Roditelji mogu doživljavati strah za svoju djecu i hoće li im biti zadovoljene sve potrebe. Međutim, 66 (96%) ispitanika uglavnom se slažu i smatraju da dijete u jaslicama ima zadovoljene sve potrebe.

Grafikon 14. Raspodjela prema dobivenim brošurama vezanim uz prilagodbu

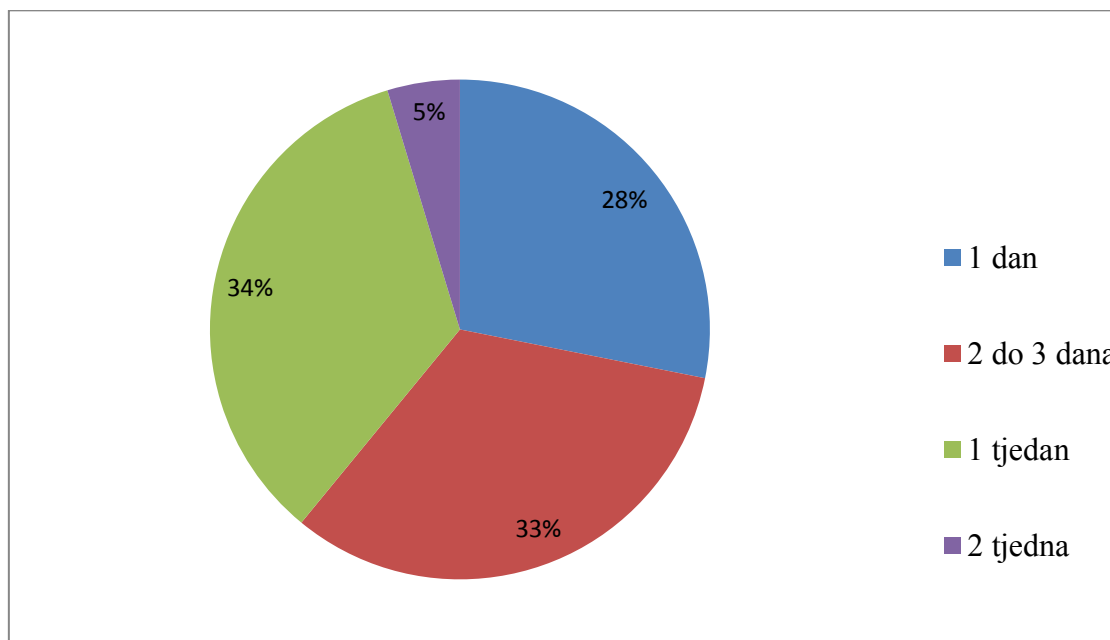
Zaposlenici odgojno – obrazovne ustanove kako bi roditelje informirali o prilagodbi djeteta na vrtić, odnosno jaslice, bilo bi poželjno da im daju brošure vezane uz prilagodbu i njen tijek, kako bi se djeci, ali i roditeljima ovaj proces olakšao. 48 (70%) ispitanika dobilo je brošure vezane uz prilagodbu djeteta, 18 (26%) ispitanika nije dobilo brošure, 1 (2%) ispitanik odgovorio je da su ih informirale odgojiteljice i obitelj, 1 (1%) ispitanik odgovorio je da su na roditeljskom sastanku usmeno dobili savjet, te 1 (1%) ispitanik sam se informirao iz stručne literature. U istraživanju koje je provela Panić (2020) vrlo važnim pokazalo se informiranje roditelja prilikom polaska djeteta u jaslice kako bi se roditelje pripremilo na proces prilagodbe, a isto pokazalo se i u ovom istraživanju. Roditelji informirali su se formalno i neformalno. Većina roditelja dobila je brošure i informirala se u odgojno – obrazovnoj ustanovi o prilagodbi, a ostali roditelji informirali su se neformalno putem ranijih iskustava osoba iz okoline.

Grafikon 15. Raspodjela prema boravku u skupini s djetetom za vrijeme prilagodbe

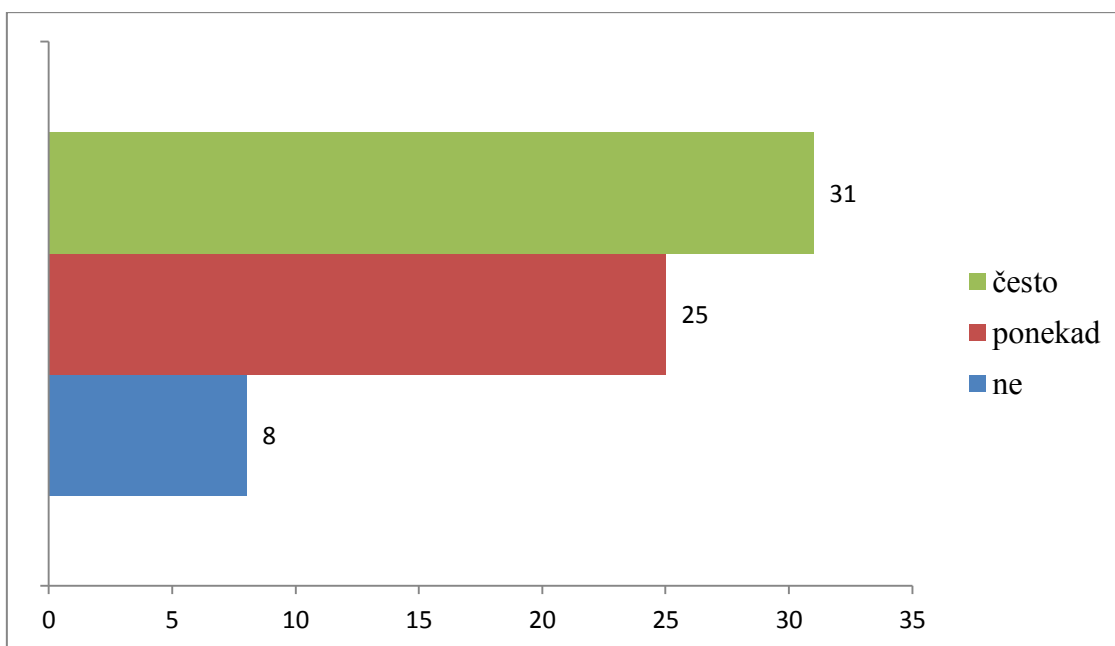
Za vrijeme prilagodbe s djetetom u skupini je boravilo 64 (93%) ispitanika, a 5 (7%) ispitanika nije boravilo s djetetom za vrijeme prilagodbe u skupini.

Grafikon 16. Raspodjela prema dužini boravka s djetetom u skupini

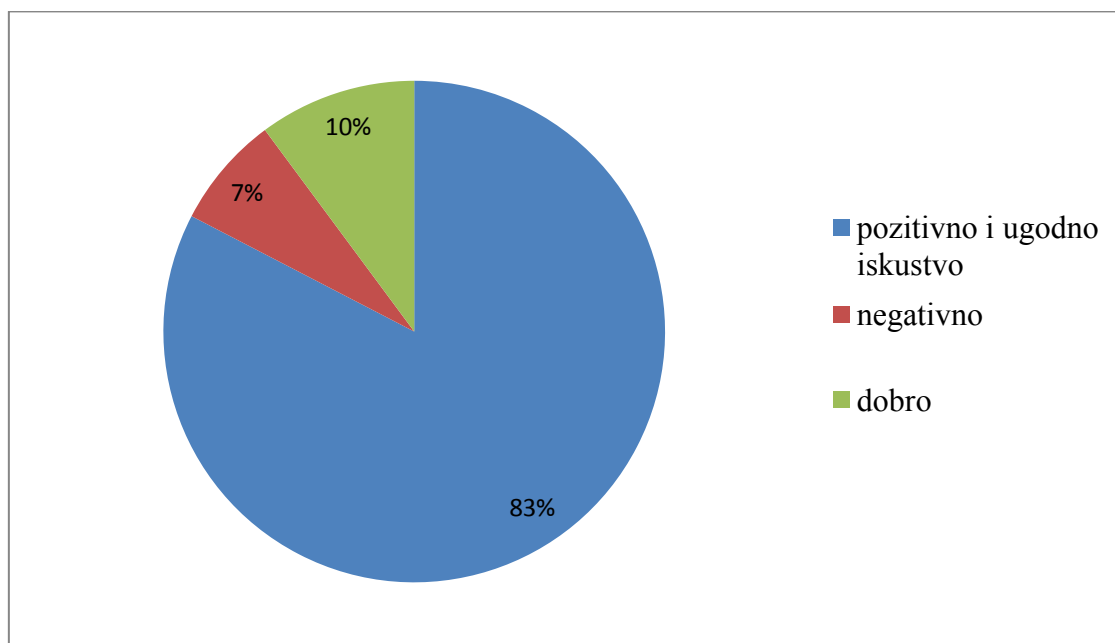
Od ukupno 64 ispitanika koji su boravili zajedno s djetetom u skupini za vrijeme prilagodbe, njih 18 (28%) boravilo je s djetetom jedan dan u skupini, 21 (33%) ispitanik boravio je 2 do 3 dana, a 22 (34%) ispitanika boravila su s djetetom u skupini 1 tjedan, a 2 tjedna u skupini za vrijeme prilagodbe boravilo je 3 (5%) ispitanika.

Grafikon 17. Raspodjela prema odvajanju djeteta od roditelja za vrijeme prilagodbe

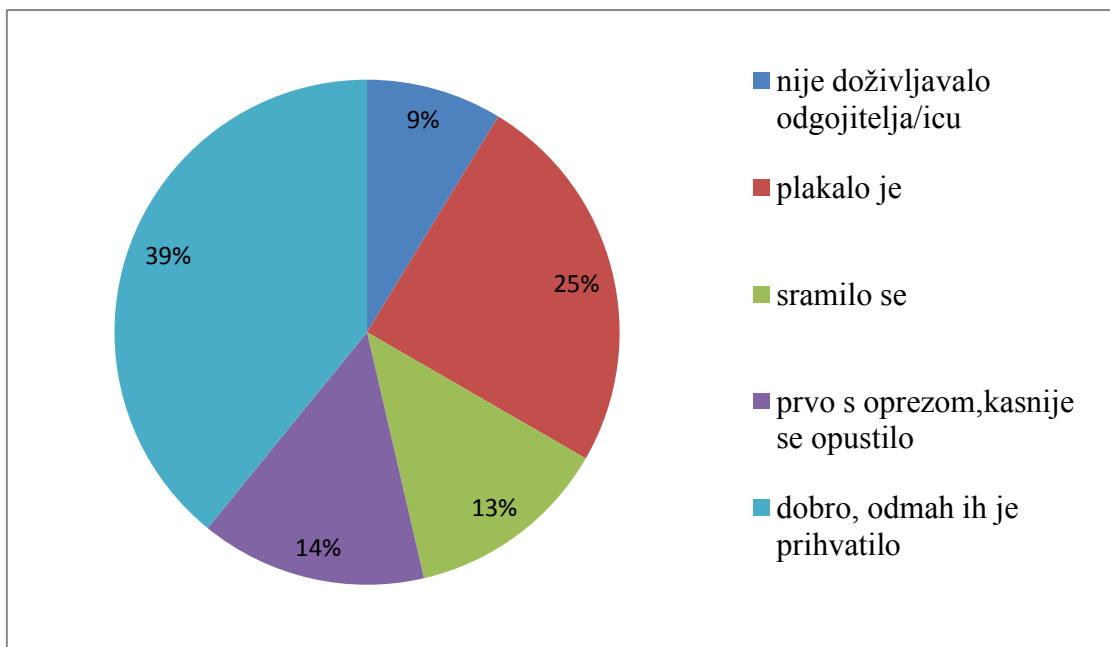
Od 64 ispitanika koji su za vrijeme prilagodbe boravili s djetetom u skupini, njih 8 (13%) odgovorilo je da se za vrijeme prilagodbe djeca nisu odvajala od njih, 25 (39%) ispitanika odgovorilo je da su se djeca ponekad odvajala od roditelja i zainteresirala za neki od poticaja, a 31 (48%) ispitanik odgovorio da su se djeca često odvajala od njih i zainteresirala za neki od ponuđenih poticaja.

Grafikon 18. Raspodjela prema prvom susretu roditelja s odgojiteljem

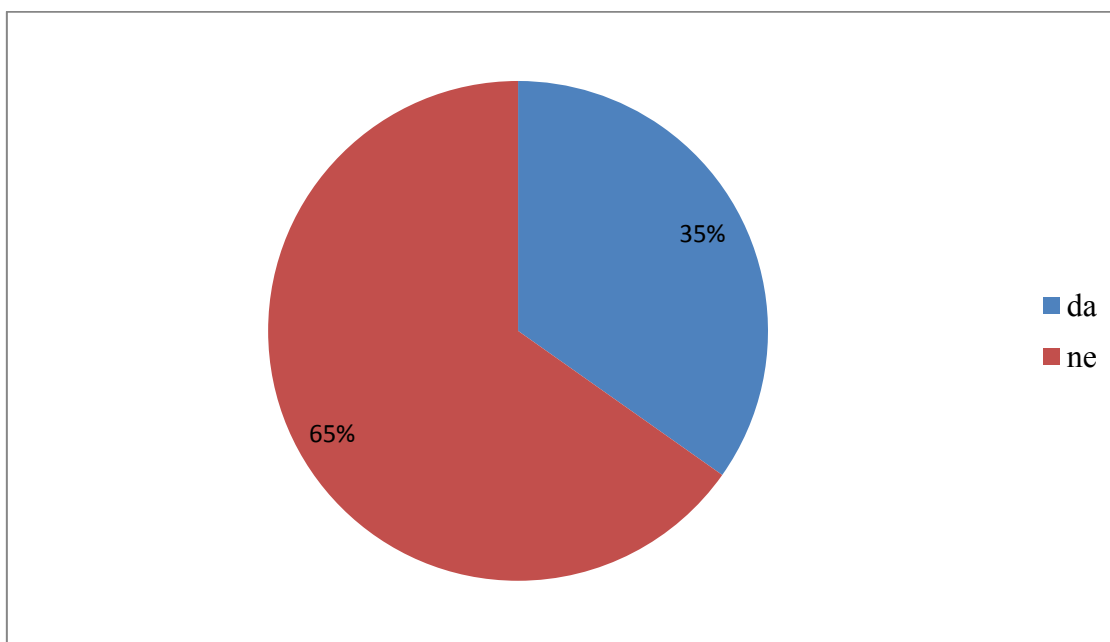
Prvi susret s odgojiteljem doživjelo je pozitivnim i ugodnim iskustvom 57 (83%) ispitanika, 7 (10%) ispitanika, a prvi susret s odgojiteljem svog djeteta negativno je doživjelo 5 (7%) ispitanika

Grafikon 19. Raspodjela prema prvom susretu djeteta s odgojiteljem

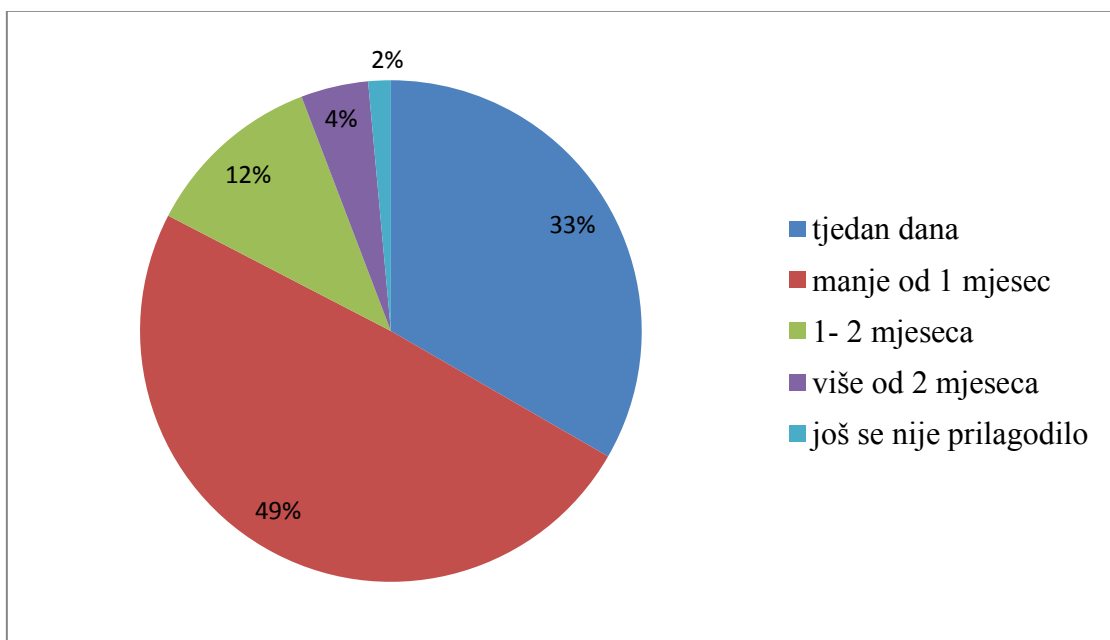
Svako dijete drugačije reagira prilikom susreta s nepoznatim osobama i u nepoznatom okruženju. Da dijete nije doživljavalo odgojitelja/ odgojiteljicu odgovorilo je 6 (9%) ispitanika, da je dijete plakalo odgovorilo je 17 (25%) ispitanika, dijete se sramilo odgovorilo je 9 (13%) ispitanika, dijete je pristupalo s oprezom odgovorilo je 10 (14%) ispitanika, dijete je dobro reagiralo i odmah prihvatilo odgojitelja/ odgojiteljicu odgovorilo je 27 (39%) ispitanika.

Grafikon 20. Raspodjela odgovora u odnosu na ponašanja djeteta kod kuće

Trećina roditelja primijetila je drugačije ponašanje djeteta kod kuće u odnosu na period kada ono nije pohađalo vrtić, a 45 (65%) ispitanika nije primijetilo drugačije ponašanje svog djeteta kod kuće u odnosu na period kada ono nije pohađalo vrtić.

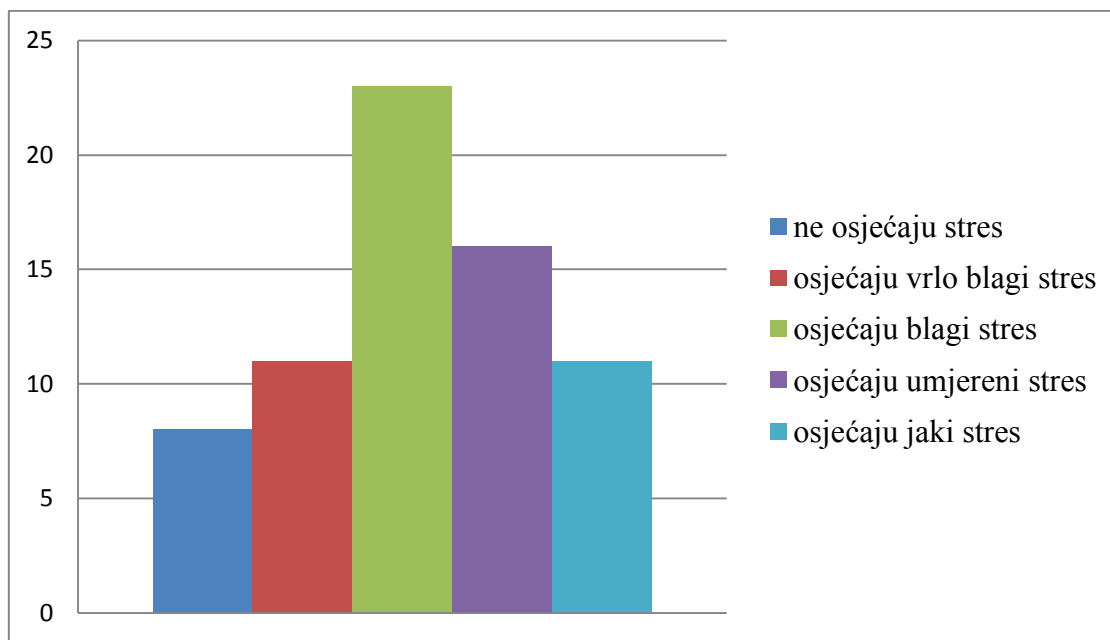
Grafikon 21. Raspodjela prema vremenu prilagodbe djeteta na boravak u vrtiću

Svakom djetetu potrebno je različito vremena da se prilagodi na boravak u vrtiću. Da je djetetu bilo potrebno tjedan dana da se prilagodi na jaslice smatra 23 (33%) ispitanika, 34 (49%) ispitanika smatra da je bilo potrebno manje od mjesec dana, 8 (12%) ispitanika smatra

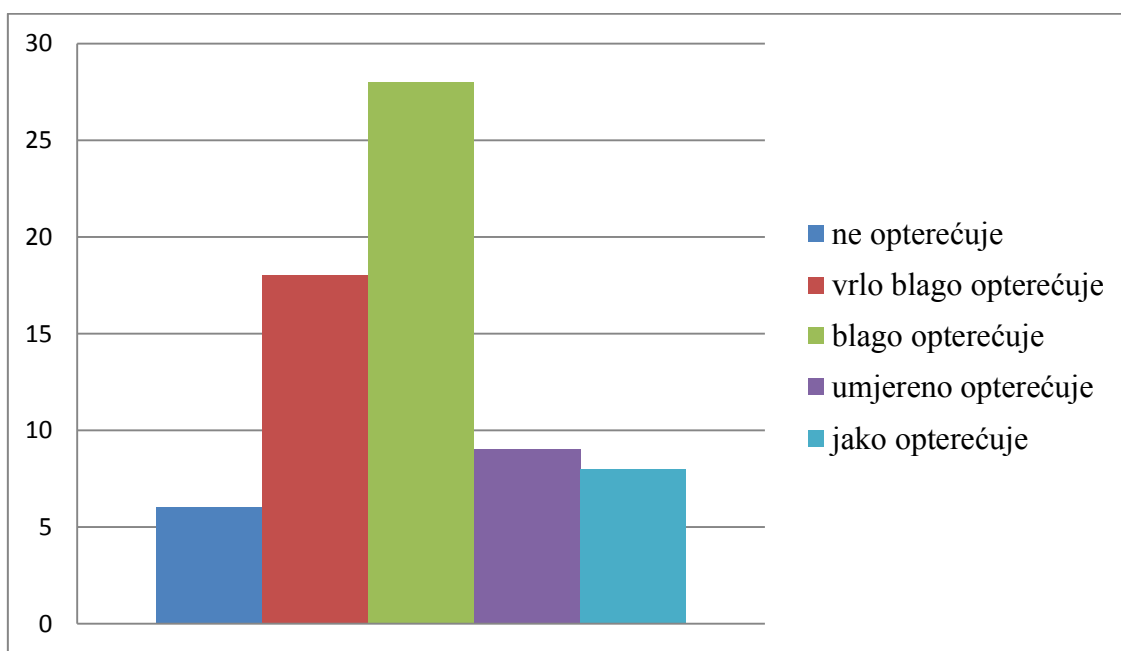
da je bilo potrebno između mjesec do dva, 3 (4%) ispitanika smatra da je potrebno više od dva mjeseca, a 1 (2%) ispitanik smatra da se dijete još nije prilagodilo na boravak u vrtiću.

Grafikon 22. Raspodjela odgovora roditelja o razini stresa prilikom polaska djeteta u vrtić

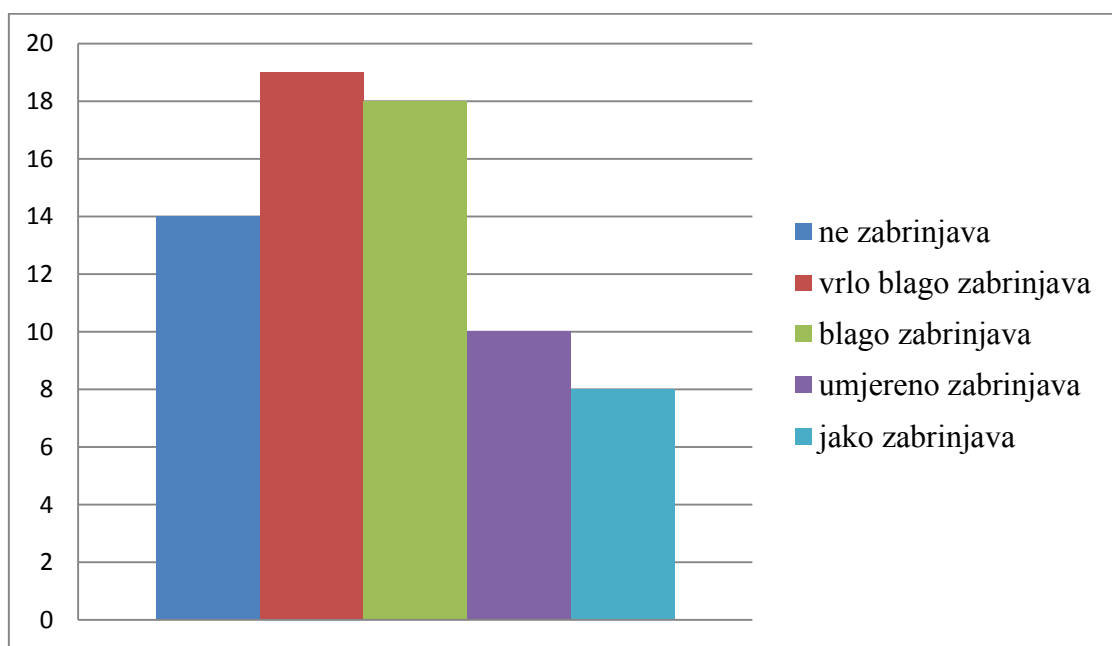
Ispitanici upitani su da na skali od 1 do 5 procijene razinu stresa prilikom polaska djeteta u vrtić. 8 (12%) ispitanika nije osjećalo stres prilikom polaska djeteta u jaslice, 11 (16%) ispitanika osjećalo je vrlo blagi stres, 23 (33%) ispitanika osjećalo je blagi stres, 16 (23%) ispitanika osjećalo je umjereni stres i 11 (16%) ispitanika osjećalo je jaki stres prilikom polaska djeteta u vrtić. Jedan od najstresnijih perioda svakako je polazak djeteta u jaslice. Pri polasku djeteta u vrtić ili školu roditelji mogu ponovno oživjeti vlastite konflikte koji mogu biti izvor stresa (Bričić, 2010). Prema Profaca (2013) većina majki i očeva pod blagim su roditeljskim stresom što se pokazalo i u rezultatima provedenog istraživanja.

Grafikon 23. Raspodjela odgovora roditelja o zabrinutosti za događaje u vrtiću

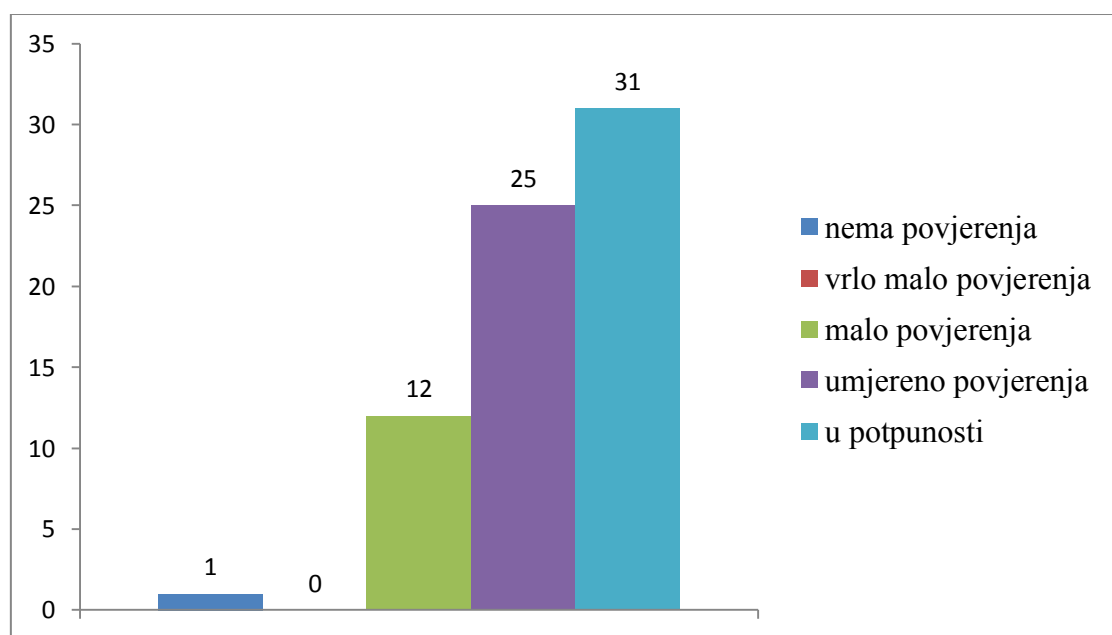
Roditelji vrlo često zabrinuti su za događaje u vrtiću. Da ih ne opterećuje što se događa u vrtiću odgovorilo je 6 (9%) ispitanika, 18 (26%) ispitanika vrlo blago opterećuje, 28 (41%) ispitanika blago opterećuje, 9 (13%) ispitanika umjereno opterećuje, a 8 (12%) ispitanika jako opterećuje zabrinutosti što se događa u vrtiću. Prema istraživanju koje je provela Cik (2019), roditelje najviše brine da li će djetetu biti dobro u jaslicama, kako će se snaći bez njih, umjereno ih zabrinjava što se događa u vrtiću i kako se odgojitelj odnosi prema njihovom djetetu.

Grafikon 24. Raspodjela zabrinutosti roditelja o odnosu odgojitelja prema djetetu

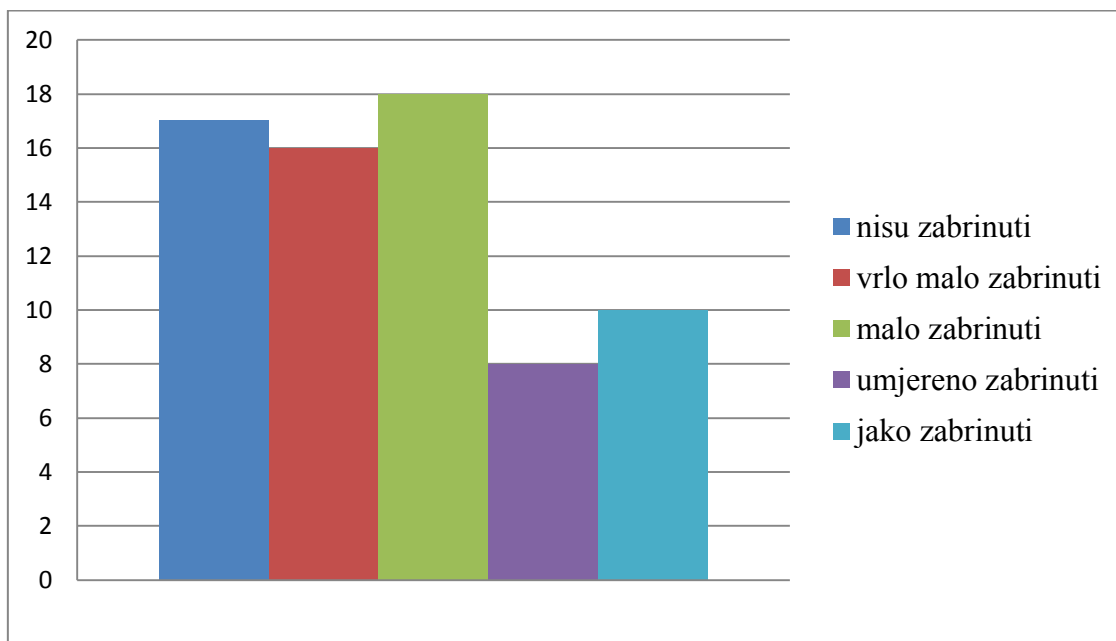
Da ih ne zabrinjava odnos odgojitelja prema djetetu odgovorilo je 14 (20%) ispitanika, 19 (28%) ispitanika vrlo blago zabrinjava, 18 (26%) ispitanika blago zabrinjava, 10 (14%) ispitanika umjereno zabrinjava, a 8 (12%) ispitanika jako zabrinjava odnos odgojitelja prema njihovom djetetu.

Grafikon 25. Raspodjela povjerenja roditelja prema odgojitelju u skupini

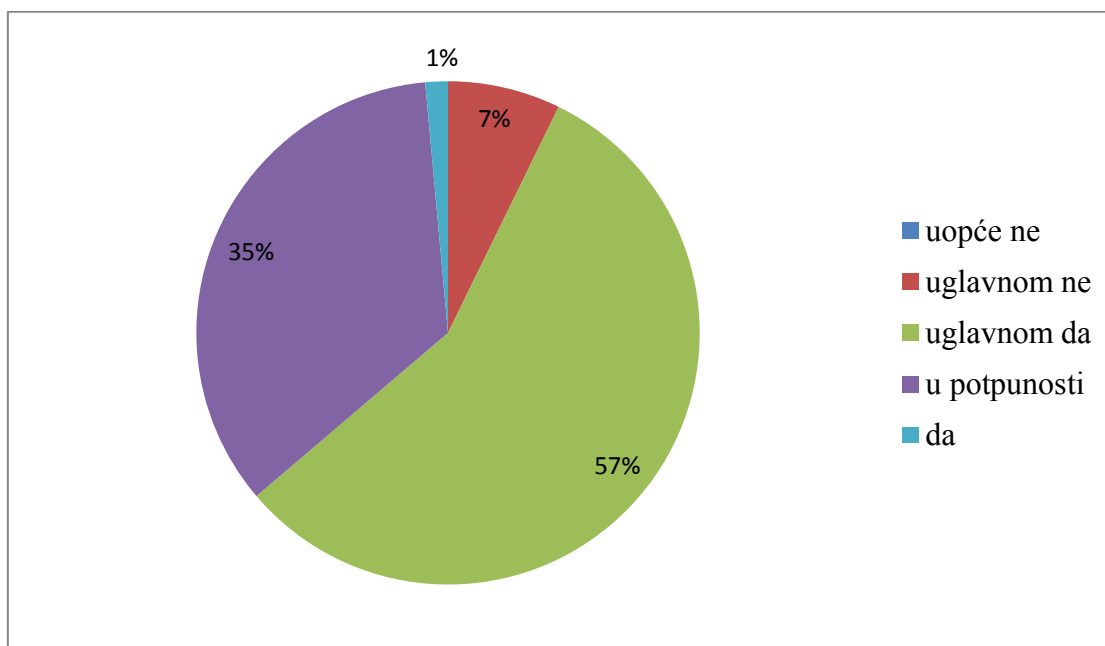
Ispitanici upitani su da na skali od 1 do 5 procijene koliko imaju povjerenja u odgojitelje svog djeteta. Da nema povjerenja u odgojitelje odgovorilo je 1 (2%) ispitanik, nitko od ispitanika nije odgovorio da ima vrlo malo povjerenja, 12 (17%) ispitanika ima malo povjerenja, 25 (36%) ispitanika ima umjereno povjerenja u odgojitelje, a većina, odnosno 31 (45%) ispitanik u potpunosti ima povjerenja u odgojitelje svog djeteta.

Grafikon 26. Raspodjela zabrinutosti za sigurnost djeteta

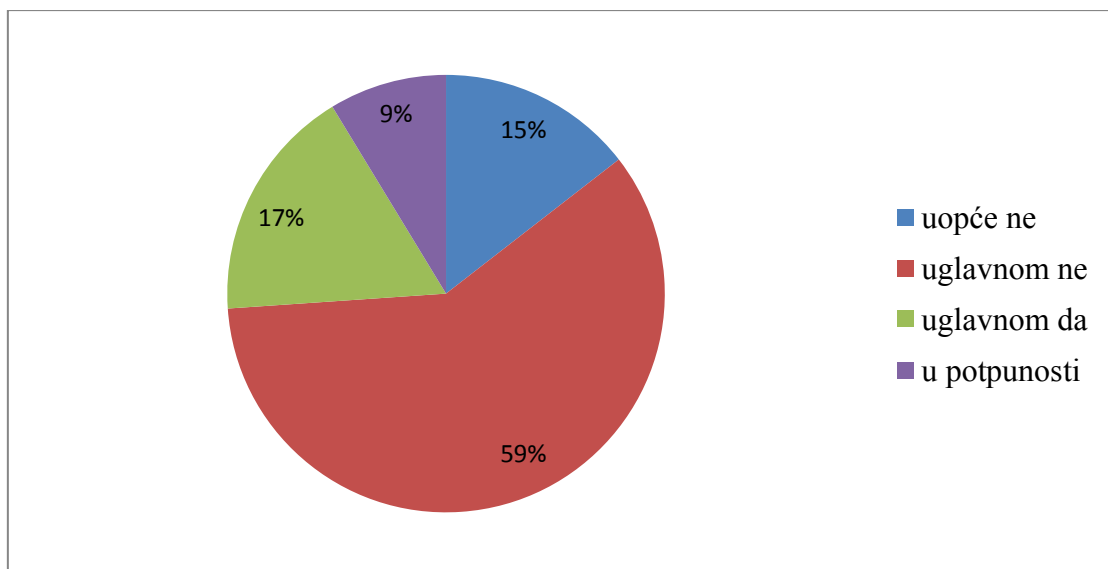
Za sigurnost svog djeteta nije zabrinuto 17 (25%) ispitanika, 16 (23%) ispitanika vrlo malo je zabrinuto, 18 (26%) ispitanika malo je zabrinuto za sigurnost svog djeteta, 8 (12%) ispitanika umjereno su zabrinuti za sigurnost i 10 (14%) ispitanika jako je zabrinuto za sigurnost svog djeteta.

Grafikon 27. Raspodjela razine stresa roditelja tijekom vremena

Da se razina stresa uopće nije smanjila nije odgovorio nitko od ispitanika, 5 (7%) ispitanika odgovorilo je da se razina stresa uglavnom nije smanjila, 39 (57%) ispitanika odgovorilo je da se uglavnom smanjila, 24 (35%) ispitanika odgovorilo je da se razina stresa u potpunosti smanjila, te 1 (1%) ispitanik odgovorio je da se razina stresa smanjila.

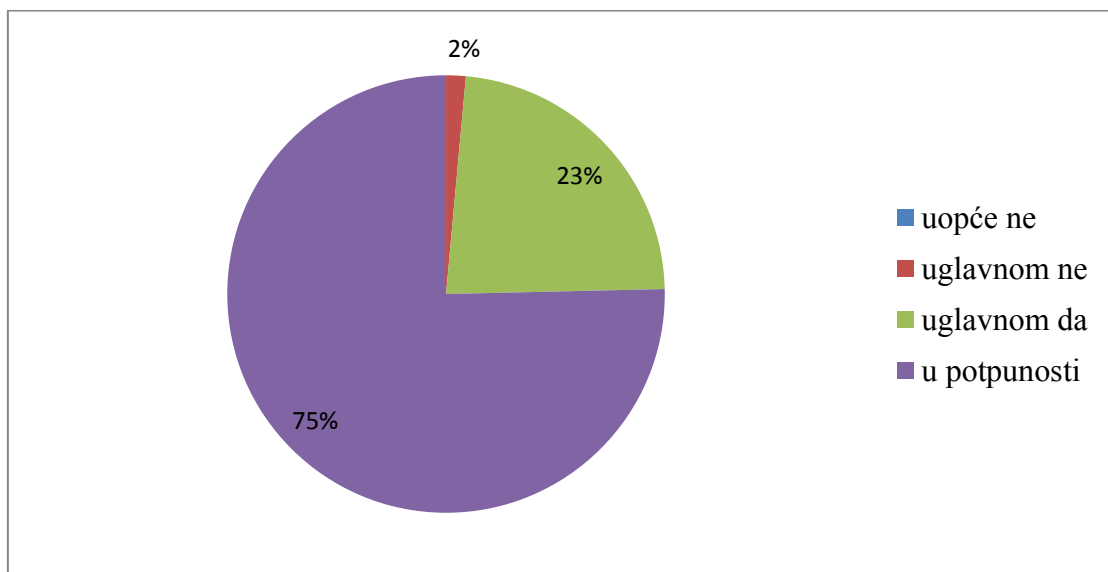
Grafikon 28. Raspodjela zabrinutosti za materijalno – ekonomsku situaciju

Pošto je materijalno – ekonomska situacija često izvor stresa kod ljudi, roditelji upitani su da li ih zabrinjava materijalno- ekonomska situacija. Većina roditelja, odnosno 41 (59%) ispitanik odgovorio je da ih uglavnom ne zabrinjava, 10 (15%) ispitanika odgovorilo je da ih

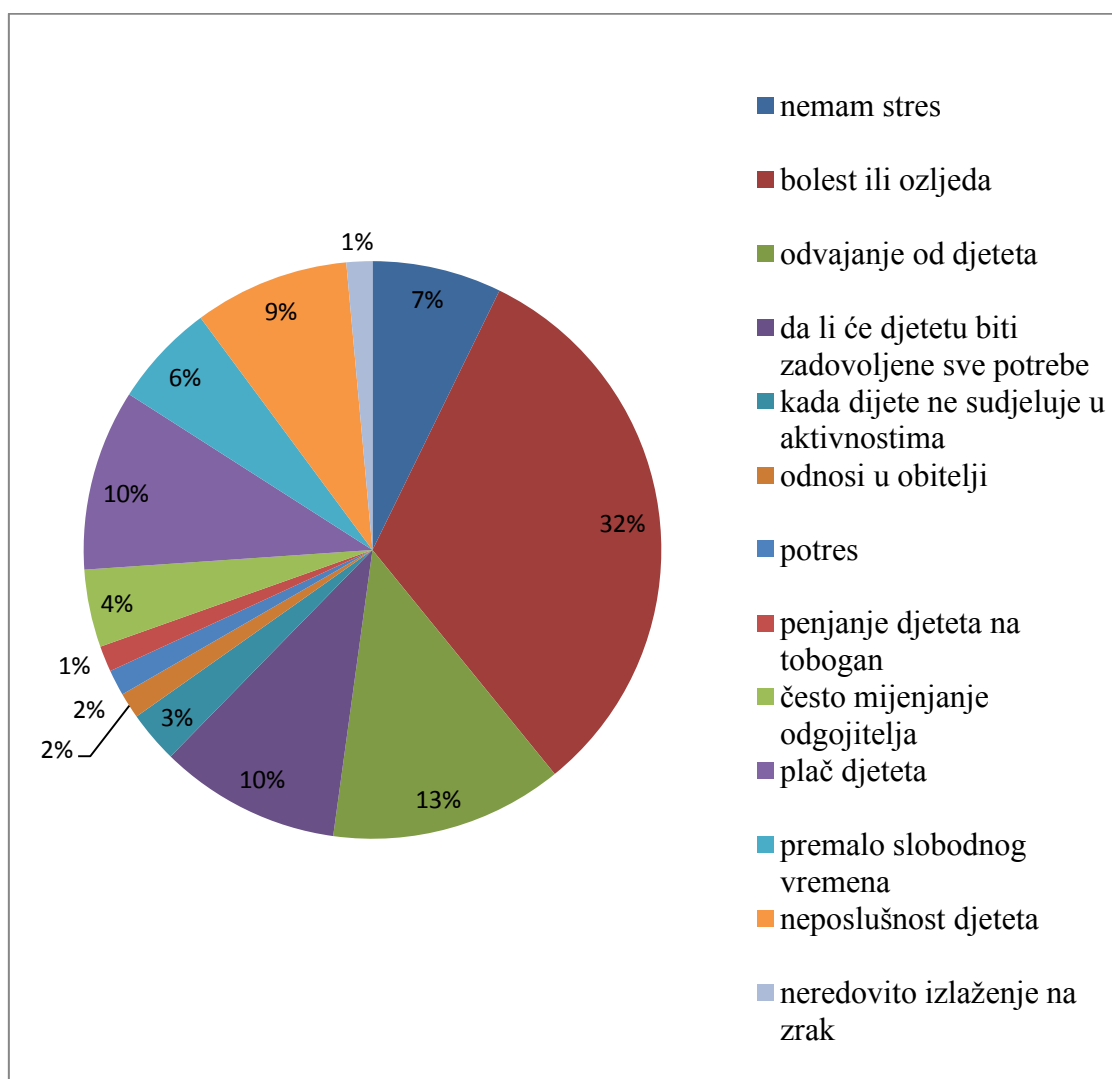
uopće ne zabrinjava, 12 (17%) ispitanika uglavnom zabrinjava, 6 (9%) ispitanika u potpunosti zabrinjava njihova materijalno- ekonomska situacija. Prema Wagner Jakab (2008) materijalna situacija je vrlo jak izvor stresa za sve članove obitelji. U provedenom istraživanju velika većina roditelja odgovorila je da ih ne zabrinjava materijalno – ekonomska situacija što se kosi s gore navedenom tvrdnjom.

Grafikon 29. Raspodjela prema zadovoljstvu odgojno – obrazovnom ustanovom

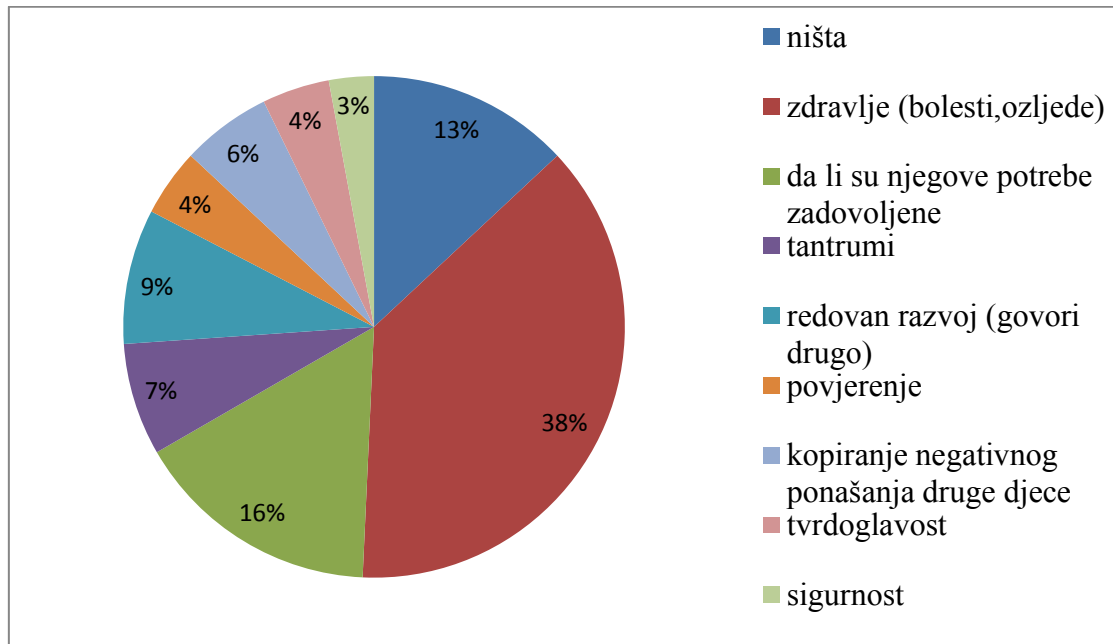
U potpunosti zadovoljno odgojno- obrazovnom ustanovom je većina ispitanika, odnosno 52 (75%) ispitanika. Nitko od ispitanika nije odgovorio da uopće nije zadovoljan ustanovom koju pohađa njihovo dijete, 1 (1%) ispitanik uglavnom je nezadovoljan, a 16 (23%) ispitanika odgovorilo je da su uglavnom zadovoljni odgojno- obrazovnom ustanovom koju pohađa njihovo dijete.

Grafikon 30. Raspodjela situacija koje izazivaju stres

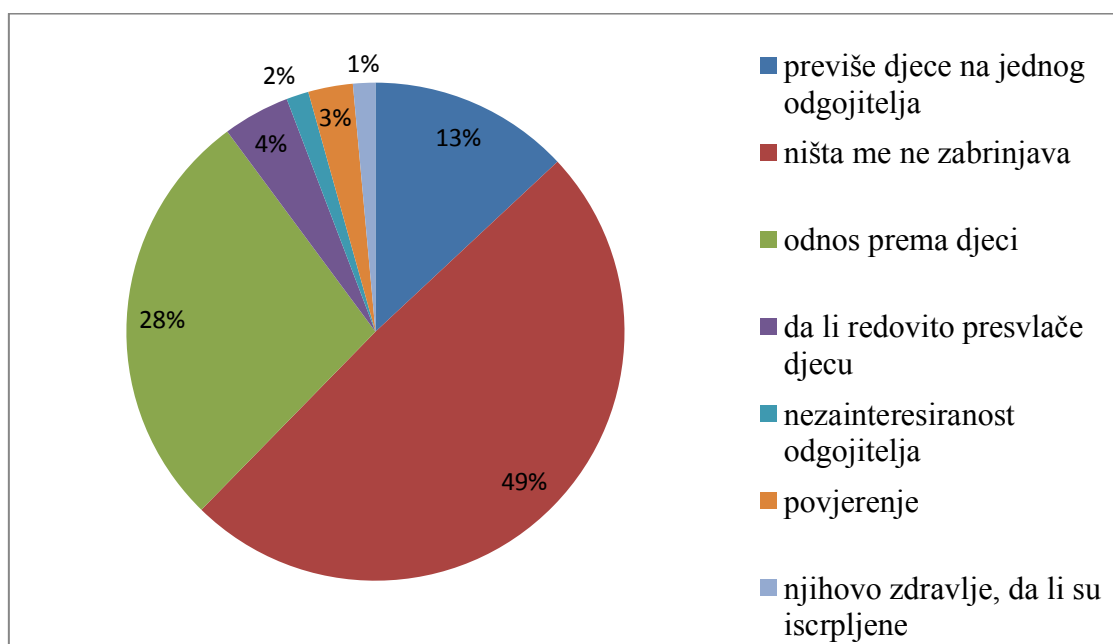
Da nema stres odgovorilo je 5 (7%) ispitanika, da im stres izaziva bolest ili ozljeda odgovorilo je 22 (32%) ispitanika, 9 (13%) ispitanika odgovorilo je da im stres izaziva odvajanje od djeteta, da je zabrinuto da li će djetetu biti zadovoljene sve potrebe odgovorilo je 7 (10%) ispitanika, 2 (3%) ispitanika brine kada dijete ne želi sudjelovati u aktivnostima, 1 (1%) ispitanik odgovorio je da mu stres izazivaju odnosi u obitelji, 1 (2%) ispitanik odgovorio je da mu stres izazivaju potresi, 1 (1%) odgovorio je da mu stres izaziva penjanje djeteta na tobogan. Često mijenjanje odgojitelja izaziva stres kod 3 (4%) ispitanika, 7 (10%) ispitanika stres izaziva plač djeteta, 4 (6%) ispitanika stres izaziva premalo slobodnog vremena, 6 (9%) ispitanika stres izaziva neposlušnost djeteta, a 1 (2%) ispitanik odgovorio je da mu stres izaziva neredovito izlaženje na zrak.

Grafikon 31. Raspodjela najvećih briga kod djeteta

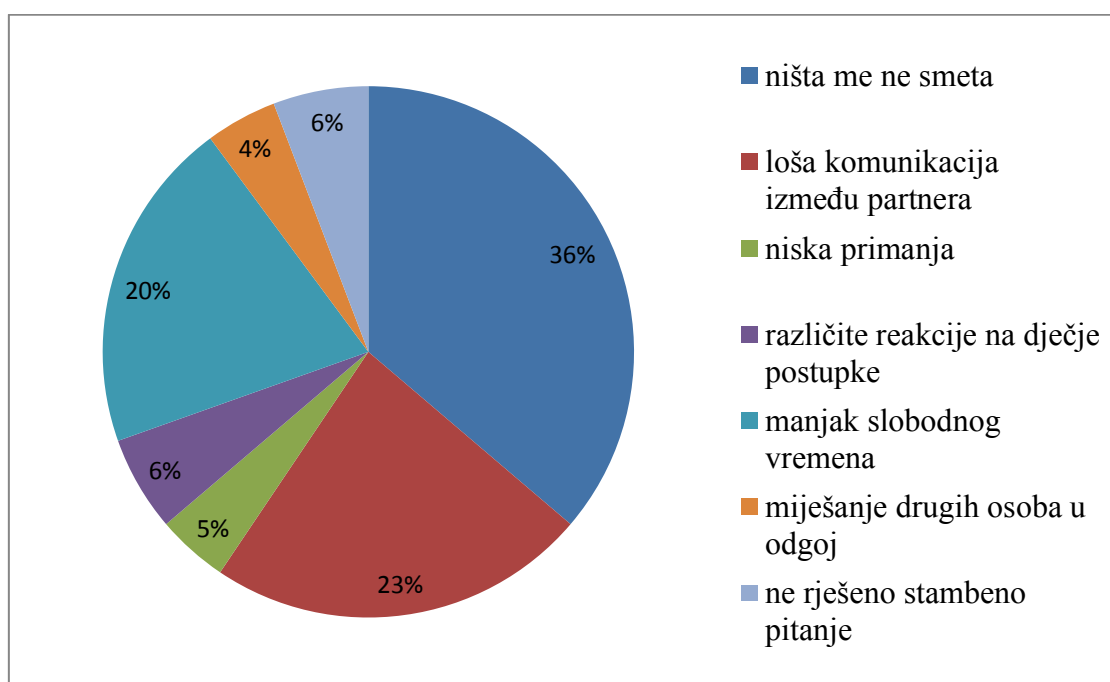
Ništa u vezi djeteta ne zabrinjava 9 (13%) ispitanika, 26 (38%) ispitanika zabrinjava zdravlje djeteta, 11 (16%) ispitanika brine da li su djetetu zadovoljene sve potrebe, 5 (7%) ispitanika zabrinjavaju tantrumi, da li se dijete pravilno i redovito razvija brine 6 (9%) ispitanika, 3 (4%) ispitanika brine povjerenje, kopiranje negativnog ponašanja druge djece brine 4 (6%) ispitanika, 3 (4%) ispitanika brine tvrdoglavost kod djece, te za sigurnost djeteta brinu se 2 (3%) ispitanika.

Grafikon 32. Raspodjela briga vezanih uz odgojitelja u vrtićkoj skupini

Polovica ispitanika, odnosno 34 (49%) ispitanika ništa ne zabrinjava u vezi odgojitelja u skupini, 9 (13%) ispitanika najviše zabrinjava previše djece na jednog odgojitelja, 19 (28%) ispitanika zabrinjava kako se odgojitelji odnose prema djeci, 3 (4%) ispitanika brine da li redovito presvlače djecu, 1 (2%) ispitanik odgovorio je da ga zabrinjava nezainteresiranost odgojitelja, 2 (3%) ispitanika zabrinjava povjerenje, a 1 (1%) ispitanik odgovorio je da ga zabrinjava zdravlje odgojitelja tj. da li je odgojitelj iscrpljen.

Grafikon 33. Raspodjela situacija koje smetaju u obitelji

U obitelji ništa ne smeta 25 (36%) ispitanika, loša komunikacija između partnera smeta 16 (23%) ispitanika, 3 (5%) ispitanika brinu niska primanja, različite reakcije partnera na dječje postupke brine 4 (6%) ispitanika, 14 (20%) ispitanika smeta manjak slobodnog vremena, miješanje drugih osoba u odgoj djeteta smeta 3 (4%) ispitanika, te 4 (6%) ispitanika smeta ne riješeno stambeno pitanje.

7. ZAKLJUČAK

Vrtić je mjesto istraživanja, otkrivanja i aktivnog učenja te može biti na neki način radionica za dječju igru. Nešto djeci treba duže vremena, a nekoj kraće da se prilagode na jaslice, ali u konačnici sva djeca se prilagode na odgojno – obrazovnu ustanovu (Mašković i sur., 2018). Roditelji u današnje vrijeme susreću se s raznim izazovima roditeljstva koji su veći u odnosu na ranije godine, često i zbog pritiska okoline.

Kako bi se roditeljima olakšao djetetov polazak u jaslice i kako bi ujedno i djetetu bilo što manje stresno, iz tog razloga važno je da odgojno – obrazovna ustanova informira roditelje, odgovori na sva njihova pitanja i nedoumice. Kroz inicijalni razgovor prilikom upisa u vrtić bilo bi dobro priupitati roditelje o njihovim očekivanjima od odgojno – obrazovne ustanove, strahovima i situacijama koje im izazivaju stres, a da je vezano uz dijete i boravak u jaslicama.

Kako bi se sve navedeno provelo u korist djeteta, bitno je da na relaciji odgojitelj – roditelj vlada otvorena i iskrena komunikacija pri čemu valja naglasiti važnost svakodnevne izmjene važnih informacija o djetetu kako bi obje strane bile maksimalno uključene u zbivanja oko djeteta.

U ovom radu željelo se istražiti situacije koje kod roditelja djece jasličke izazivaju stres i zabrinutost. Ispitanici su izrazili svoje strahove i situacije koje im izazivaju stres u različitom intenzitetu. U istraživanju je sudjelovalo 69 ispitanika, a rezultati ankete bili su dostatni za ovaj rad.

8. LITERATURA

1. Brajša-Žganec, A. (2003). *Dijete i obitelj: emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naknada Slap.
2. Britvić, D. (2010). Obitelj i stres. *Medicina Fluminensis*, 46 (3), 267-272. <https://hrcak.srce.hr/59250>
3. Buršić, A. (2019). *Prilagodba djece na vrtić*. Preuzeto 20.6.2021. <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A3103/datastream/PDF/view>
4. Cik, D. (2019). *Pedagoška podrška roditeljima u procesu djetetove prilagodbe na jaslice*. Preuzeto 20.6.2021. <https://core.ac.uk/download/pdf/232258808.pdf>
5. Crnković-Pozaić, S. (1999). Socijalno-ekonomska obilježja obitelji s djecom do 15 godina u Hrvatskoj. *Revija za socijalnu politiku*, 6 (1), 35-44. <https://doi.org/10.3935/rsp.v6i1.314>
6. Došen-Dobud, A. (2004). *S djecom u jaslicama*. Zagreb: Alinea
7. Došen-Dobud, A. (2018). *Djeca otkrivaju tajne svijeta*. Zagreb: Alinea
8. Havelka, M., Krizmanić, M. (1995). *Psihološka i duhovna pomoć pomagačima*. Zagreb: Dobrotvorno udruženje Dobrobit
9. Lacković Grgin, K. (2000). *Stres u djece i adolescenata: izvori, posrednici i učinci*. Jastrebarsko: Naknada Slap
10. Lazarus, R.S., Folkman, S. (2004). *Stres, procjena i suočavanje*. Jastrebarsko: Naknada Slap
11. Mapilele, M. (2014). *Prilagodba na vrtić- laka, teška, očajna!*. Preuzeto 9.5.2011. <https://sretnodijete.net/prilagodba-na-vrtic-laka-teska-ocajna/>
12. Mašković, T., Sokač, M., Josić, M., Drožđan, M. (2018). *Od jaslica do škole: vodič za lakši proces prilagodbe na jaslice, vrtić i školu*. Zagreb: Naklada Martina Sokač
13. Miljak, A. (1991). *Istraživanje procesa odgoja i njege u dječjim jaslicama*. Zagreb: Školska knjiga
14. Panić, M. (2020). Prva iskustva roditelja djece rane dobi s institucionalnim ranim i predškolskim odgojem i obrazovanjem. *Napredak*, 161 (3-4), 347-368. <https://hrcak.srce.hr/249643>
15. Profaca, B. (2013). *Roditeljski stres*. Preuzeto 12.1.2021. <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno teme/roditeljski-stres/>

16. Stokes Szanton, E. (2000). *Kurikulum za jaslice: razvojno- primjereni program za djecu od rođenja do 3. godine*. Zagreb: Udruga roditelja Korak po korak
17. Višnjic Jevtić, A., Visković, I., Rogulj, E., Bogatić, K., Glavina, E. (2018). *Izazovi suradnje: razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: Alfa
18. Wagner Jakab, A. (2008). Obitelj - sustav dinamičnih odnosa u interakciji. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 44 (2), 119-128. <https://hrcak.srce.hr/30728>
19. *Zakon (2020) Obiteljski zakon*. Preuzeto 9.1.2021.
<https://www.zakon.hr/z/88/Obiteljski-zakon>
20. Žažigina, M. (2010). *Što roditelji ne bi trebali činiti a svejedno čine: savjeti i odgovori na najvažnija pitanja o razvoju i odgoju djece od rođenja do 7 godina*. Velika Gorica: Planet Zoe

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Raspodjela ispitanika prema spolu	11
Grafikon 2. Raspodjela ispitanika prema dobnim skupinama	11
Grafikon 3. Raspodjela prema dobi djeteta	12
Grafikon 4. Raspodjela prema broju djece u obitelji	13
Grafikon 5. Raspodjela prema broju članova obitelji	13
Grafikon 6. Raspodjela prema bračnom/ obiteljskom statusu	14
Grafikon 7. Raspodjela duljine pohađanja jaslica	14
Grafikon 8. Raspodjela odvajanja djeteta od roditelja prije polaska u jaslice	15
Grafikon 9. Raspodjela reagiranja djeteta na odvajanje od roditelja	16
Grafikon 10. Raspodjela reagiranja djeteta na nepoznate osobe	16
Grafikon 11. Za svoje dijete bojim se više od supružnika	17
Grafikon 12. Strah i zabrinutost prenosi se s roditelja na dijete	17
Grafikon 13. Zadovoljene potrebe djeteta u vrtiću	18
Grafikon 14. Raspodjela prema brošurama vezanim uz prilagodbu	19
Grafikon 15. Raspodjela prema boravku u skupini s djetetom za vrijeme prilagodbe	20
Grafikon 16. Raspodjela prema dužini boravka s djetetom u skupini	20
Grafikon 17. Raspodjela prema odvajanju djeteta od roditelja za vrijeme prilagodbe	21
Grafikon 18. Raspodjela prema prvom susretu roditelja s odgojiteljem	21
Grafikon 19. Raspodjela prema prvom susretu djeteta s odgojiteljem	22
Grafikon 20. Raspodjela odgovora u odnosu na ponašanja djeteta kod kuće	23
Grafikon 21. Raspodjela prema vremenu prilagodbe djeteta na boravak u vrtiću	23
Grafikon 22. Raspodjela odgovora roditelja o razini stresa prilikom polaska djeteta u vrtić	24
Grafikon 23. Raspodjela odgovora roditelja o zabrinutosti za događaje u vrtiću	25
Grafikon 24. Raspodjela zabrinutosti roditelja o odnosu odgojitelja prema djetetu	26
Grafikon 25. Raspodjela povjerenja roditelja prema odgojitelju u skupini	26
Grafikon 26. Raspodjela zabrinutosti za sigurnost djeteta	27
Grafikon 27. Raspodjela razine stresa roditelja tijekom vremena	28
Grafikon 28. Raspodjela zabrinutosti za materijalno – ekonomsku situaciju	28
Grafikon 29. Raspodjela prema zadovoljstvu odgojno – obrazovnom ustanovom	29
Grafikon 30. Raspodjela situacija koje izazivaju stres	30
Grafikon 31. Raspodjela najvećih briga kod djeteta	31
Grafikon 32. Raspodjela briga vezanih uz odgojitelja u vrtićkoj skupini	31
Grafikon 33. Raspodjela situacija koje smetaju u obitelji	32

IZJAVA O IZVORNOSTI ZAVRŠNOG RADA

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis)